

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih vrst á 4 K, od 10—15 petih vrst á 6 K, večji inzerati petih vrst 8 K; notice, poslano, izjave, reklame, prekleti petih vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K.
 Popust le pri naročilih od 11 objav naprej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor
 Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 304.
 Dopise sprejema le podpisano in sadotno frankovano.
 Receptivov se ne vrača.
Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.
V inozemstvu 65 par = K 2.60.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
V Jugoslaviji:
 celoletno naprej plačan . . . K 300.—
 polletno 150.—
 3 mesečno 75.—
 1 25.—
V inozemstvu:
 celoletno K 480.—
 polletno 240.—
 3 mesečno 120.—
 1 40.—
 Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno **2000** po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne morejo ozirati.

Proč z italijanskim skrbstvom.

Spominjamo se, s kakim pompom je proglasila antanta koncem 1916. leta načelo, da se bori za osvoboditev narodov izpod avstrijske jarma. Z nepopisnim veseljem smo sprejeli to blagovest, s še večjo radostjo pa onih znanih, svobodo oznanjuočih 14 Wilsonovih točk.

Toda na pariški mirovni konferenci se je vse sprevrglo v laž, razblinilo v nič. Načelo samoodločbe narodov se je za vsako državo, za vsak narod drugače uporabljalo, pač tako, kakor je zahtevala politična košara antante odnosno posameznih njenih zaveznih držav.

Taki samogoltnosti, taki satanski razlagi gorenega svetega načela se ima tudi Jugoslavija zahvaljevati, da so nam usilili za par tucatov Nemcev v dravski dolini na Koroškem plebiscit, za 600.000 Jugoslovenov na Primorskem in v Dalmaciji pa ga odrekli. Tako se je zgodilo, da se je vgnezdil Italijan v naše obmorske kraje, ki so pluća naše kraljevine.

S tem pa nam Italijani niso le ugrabili dobršen del naše najboljšje zemlje in stotisoče najzavrednejšega naroda, temveč, stopivši na vzhodno Adrijo, so dobili tudi podlago za nadaljnjo gospodarsko in politično ekspanzijo na Balkanu in v srednji Evropi. Da Italijani ta položaj tudi pridno izrabljajo, kažejo njih večne intrige v hrvaškem Primorju, v Črni gori in v Albaniji ter njihove pogoste konference, na katere kličejo nasledstvene države. Komaj je ena konferenca zaključena (rimska), že straši druga (portoroška, beneška), za zopet odkraja rimska.

Na teh nastopajo prečerni Italijani kot predsedniki vseh sekcij, kot ljudomilci, dobri, (kdo bi se ne smejal?) protektorji in zaščitniki po njih mnenju zaostale, zanemarjene srednje Evrope in seveda zlasti »barbarskega« Balkana.

Na teh sestankih se razpravljajo najraznovrstnejša gospodarska, železniška in prometna vprašanja, toda vedno na način in v toliki meri, da ne trpe laški interesi in se ne prekrizajo italijanski načrti. Posebno pa mora ostati intakten splendor namišljenega prestiža Italije v srednji Evropi.

Stališče Jugoslavije v tem oziru je to-le: Ni tajiti, da imajo države, nastale na nekdanjem avstro-ogrskem ozemlju nekake skupne interese gospodarskega značaja. Nikakor pa ne gre, da bi si prisvajala Italija, izrabljajoč ta položaj in svojo pozicijo

v veliki antanti, neke vrste hegemonijo nad nasledstvenimi državami. To kaže ona s tem, da povzema ponovno inicijativo za ureditev prečih zedeov in poziva nasledstvene države na konferenco, ki naj pa potekajo po njenih željah in intencijah.

Ako naj gre za pogajanje inter pares, potem bi se taki sestanki ne smeli vršiti le na Italijanskem tleh marveč tudi na jugoslovanskem, češkem, poljskem, romunskem ozemlju in kot sklicatelj naj bi ne nastopala vedno Italija, marveč premenoma zdaj ta, prihodnjič kaka druga udeležena država. Dolžnost te pa bi bil, zbirati material in voditi konferenco. Opisano ravnanje Italije pa se zdi skoraj kot vazalstvo za nasledstvene države, ki naj se ga te energično suverensko gesto otresejo.

Kaj imajo Italijani sploh iskati v Srednji Evropi?! In drzno je, da si sploh upajo javno in oficijozno povdarjati svoje interese tam. Ako so enkrat uspeli z londonsko pogodbo glede vzhodne Adrije, naj si ne domišljajo, da bodo mogli uveljavljati tudi tozdevni pakt med njo in Francijo, kateri jim prepušča srednjo Evropo kot interesno sfero. Nasledstvene države, zlasti mala antanta, h kateri je prištevati tudi Poljsko — približuje se ji celo republika Avstrija — bodo znale že same urediti skupne zadeve brez konference v Italiji, ki so jim itak kolikor toliko usiljene. Vzemimo zadnjo beneško konferenco radi Burške, Češkoslov. republika, ki sploh lahko prevzame vodilno vlogo v mali antanti, oz. njen zunanji minister dr. Benetš je imel pripravljen ves dogovor radi Burgenlanda med Avstrijo in Madžarsko. Pa pride Italijan in zvaži ti dve državi pred nosom osuplih čeških državnikov v Benetke.

Se z nečem drugim utemeljujejo Italijani svoje uzurpirano poslanstvo v srednji Evropi in na Balkanu. Pravijo, da oni morajo »delati in skrbeti za mir in red.« O sanca simplicitas! Kje pa je več nerada in zmede kot v Italiji! Ta naj najprej pometa pred svojim pragom, očisti državo fašistovskih tolp in poskrbi za osebno in lastninsko varnost svojih državljanov, ki so pred fašisti »vogelfreie«, potem naj šele gleda malo delj, toda ne v srednji Evropi, marveč tje v goreče Ljubljane, v Tripolis, Cirenajko, in če hoče tud v Abesinijo.

Na drugi strani je res, da ima Italija interes na tem, da bi vladal v

sred. Evropi kaos, ker le tako more v kalnem ribariti. Zato spletkari zlasti proti naši kraljevini, in ji ne pušči priti do oddiha, miru in reda.

Okr. glavár dr. Ivan Spiller-Muys:

Slovenija — ena ali dve oblasti?

Bil sem od vsakega početka in sem še vedno za eno in edino slovensko oblast.

Političnih razgovorov ne bom razvijal, marveč prepuščam to kot nepolitik poklicanim faktorjem.

Strinjam pa se z izvajanjem prof. Kušjeja, v kolikor se tičejo ista načelne umestnosti in potrebne ustanovitve oblasti, vendar sem odločno proti prevelikemu številu teh oblasti in to iz državnih, narodnih, finančnih in upravno-tehničnih ozirov.

Oblast naj bo tako velika, da bo kos svojim nalogam. Zakaj mnogo naših občinskih samouprav ne zmore uspešnega dela? Ker so občine premajhne. Vsaka upravna enotica mora lmeti z ozirom na svoj delokrog potrebno bazo v teritorialnem in finančnem pogledu. V ustavi določeno število ni samo načelno sploh neumestno, marveč odločno prenikajo. Pri večjem upravnem organizmu se dajo posamezne upravne panoge specializirati. ker naide strokovnjak — specialista dovolj široko polje za svoje delovanje in je njegova nactavitev tudi ekonomsko racionalna. Pri manjšem organizmu pa morajo opravljati strokovnjaki različne posle, kar pospešuje diletantizem, ne pa dobre uprave. A dobre uprave si želimo vsi!

Brezdvomno pa naša država, ki baš radi izboljšanja valute išče ravnovesja za svoj budžet, ne prenese finančnih bremen, ki jih povzročijo neizogibno večje število oblasti vsled pomnoženega števila uradništva in potrebne gradnje novih uradnih pislopij. Priporočal bi finančnemu ministru, naj raje sedanje uradnike pošene plača, nego da se z ustanavljanjem številnih oblasti množijo bebot uradniški proletarijati, in naj raje omogoči z gradnjo že sedaj potrebnih uradnih pislopij za obstoječa oblastva in urade olajšanje obče stanovjske bede, ki jo večajo uradi sedaj s tem, da imajo zasedena zasobna stanovanja. Merodajni krogi naj bodo

Prisvaja si nad nami, kakor tu li vobče nad malo antanto neke vrste kuratelo. Ta kuratela je za naš škodljiva in se je moramo čim najpreje otresti.

F. O.

Sporazum med Češkoslovaško in Avstrijo.

(Vsebina pogodbe.)

— d Dunaj, 20. decembra. Na današnji seji zunanjega odseka je predložil zvezni kancelar dr. Schober odseku pogodbo, ki se je sklenila dne 16. decembra t. l. v Pragi med češkoslovaško in avstrijsko republiko. V uvodu k pogodbi se izjavlja:

Vlada republike Avstrije na eni strani in češkoslovaške republike na drugi strani sta se sporazumeli v svrhu ohranitve evropskega mira in v svrhu ureditve medsebojnih političnih in gospodarskih odnošajev skleniti politično pogodbo. Ta pogodba vsebuje v bistvu nastopno:

Obe državi se obvezujeta v polnem obsegu izpolnjevati določbe st. germanske in trianonske pogodbe in si medsebojno jamčita integriteto svojih ozemelj, ki so fiksirana v mirovnih pogodbah, ter za ohranitev mira in zagotovitev podpore v političnem in diplomatskem oziru, kadar bi bilo to treba.

Obedve državi se obvezujeta, da če bo ena izmed obeh napadena, da bo druga ohranila nejnaspoti popolno neitralnost. Obvezujeta se na prejšnjega režima in tudi glede politikov srmoglaviti sedanje državno ali vladno obliko. Pristojne oblasti obeh držav se bodo medsebojno podpirale pri pobujanju tajnih pokretov, Češkoslov. rep. bo Avstriji naznanila besedilo pogodb z Jugoslavijo, Romunijo in Poljsko, ravnatoko bo tudi Avstrija sporočila češkoslovaški republiki besedilo pogodb, katere bi eventualno sklepala z drugimi državami.

Obvezujeta se, da se bosta medsebojno podpirali pri pobujanju vseh načrtov in poskusov vzpostaviti danjo državno ali vladno obliko. Pristojne oblasti obeh držav se bodo medsebojno podpirale pri pobujanju tajnih pokretov. Češkoslovaška republika bo Avstriji naznanila besedilo pogodb z Jugoslavijo, Romunijo in Poljsko, ravnatoko bo tudi Avstrija sporočila češkoslovaški republiki besedilo pogodb, katere bi eventualno sklepala z drugimi državami.

Obe državi pa se druga drugi naspoti obvezujeta, da bosta pazili na to, da se bodo vpoštevale medsebojne obveznosti glede gospodarskih in finančnih vprašanj, varstva manjšin in drugih važnih vprašanj. Obvezujeta se tudi, da se bosta nemudoma

Iz sovjetske Rusije.

—d Moskva, 20. dec. V kirgiški republiki je položaj otrok štimalje bolj žalosten. V Orsku strada več kakor 3000 otrok. Za legarjem jih je zbolelo

60%. V tartarski republiki Ismirajp cele rodbine zaradi pomanjkanja živil in kurjave. Mrliči leže po več dni nepokopani.

Ivan Podržaj:

Mati

Nimam posebno lepih spominov na svojo otroško dobo in še manj na svojo izgubljeno mladost. Vse je bilo nenavadno čudno . . .

Toda če je le en lep spomin v moji duši, je to spomin na njo, ki je trpela zaradi mene, predno sem ji povzročil prvo bolečino, na njo, ki je bila pripravljena žrtvovati za moje svoje življenje . . .

O, velika beseda ženske, ki se zaveda svoje življenjske naloge! Svetelje in lepše besede ni na zemlji. Ženska, ki izpolnjuje v ljubezni osnovni zakon vsega življenja, je vzvišen hram božji, svetišče, ki si ga je izbrala večna življenjska volja za prerojevanje nepoznanega božanstva . . .

Vse, kar doseže človek dobre ga in lepega v življenju, dolguje njej, ki ga je spočela v hrepenenju in rodila v trpljenju. Hvaležen ji mora biti tudi za zlo, kajti brez spoznanja slabega in grdega ni do brote in ne lepota, ki vodita človeka po trnjevi poti izpopolnjevanja do neznanega cilja . . .

Vselej, kadar jo vidim, mi je tako težko pri srcu, da bi izbrisal iz duše vse neprijetne spomine na svojo otroško in mladostno dobo, samo da bi bil spomin na njo tem lepši in sveteljši . . .

Bil sem njeno prvo dete. Ob mojem rojstvu se je izpolnilo skrišnostno koprcenje njenih dekliških let. Vsa radost in vse trpljenje pošene dekleta se je prelilo iz njene v mojo dušo . . .

Skromna in preprosta, toda velika v požrtvovalnosti, je skrbelo, da me ohrani pri življenju. Pobožna in verujoča v posebjeno božanstvo, me je pripravljala njegove vemu varstvu od prvega trenutka, ko me je vzbudila k življenju, ves čas mojega detinjstva in pozneje, ko sem zbežal s doma in v temi smote iskal resnico življenja. Priporočila me še danes, ker je dobra in ker veruje v večno plačilo in v večno kazen. Njena ljubezen do matere božje pa je zame dokaz njenega visokega umevanja materskega poslanstva . . .

Za menoj so prišli drugi. Cela vrsta. Sedem bi nas bilo, da se niso trije ekesali komaj po rojstvu. Prava mati sedmih žalosti. Vsak od

nas ji je zasadil v srce oster meč trpljenja. Trije so ga izruvali, četrta je pri tem trpela čez mero, štiri pa vrtamo še vedno v njenem dobrem in poštenem srcu. In kar je najbolji krivičnik, se zdi, da se bo izpolnil na njej drugi del četrte božje zapovedi, da pa ostane tretji prazna obljuba božja . . .

In to me bolj boli nego vsi žalostni spomini na preteklost. Iz srca rad bi pomagal, da se izpolni na njej beseda božja v polnem obsegu, saj ji dolgujem več nego vsem drugim, toda moja dobra volja je kakor želja po nedolžnem obojencu ga jetnika . . .

Sram me je pred njo, mučenico, ki je pretrpela toliko gorja, tako sram, da ne bom mogel nikoli izreči pred njo tolažilnih besed: Glej, mati, tvoj sin je zaslužil, da si ga rodila! Nima zlata, ker ne služi mamoni, ima pa dušo, del tvojega trpljenja. In ta duša ti je hvaležna za vse, kar si ji dala in česar ji nisi mogla dati . . .

Zato mi je težko v njeni bližini, čeprav bi jo rad gledal iz obličja v obličje ves ta čas, ki ji še preostaja, da bo polna mera njenega in mojega trpljenja . . .

Ivan Podržaj:

Novela

— Povejte mi novelo o zlatem naprstniku ali o mali Pavli!

— Bom, Nuška. Pozneje kdaj. Danes ne. Se ne spominjam.

— Prosim. Kdaj ste se obljubili? Se lani!

— Saj sem rekel, da ti jo povem prihodnje leto.

— Torej?

— Prihodnje leto, draga!

— A tako! Mar mislite, da sem premlada? Pa se motite. Ravno včeraj je bil moj rojstni dan . . .

— Sedemnajsti?

— Osemnajsti, prosim!

Bo že tako, sem si mislil. Poznam jo že nad eno leto, pa se nisem še zanimal za njeno starost. Se nikdar nisem vprašal nobene — seveda mlade — za njena leta. Pa ne iz razlogov diskretnosti! Sam ne vem, zakaj. Najbrž zato, ker nimam talenta za matematiko . . .

Moja mala prijateljica Nuška je krasno, elegantno dekla. Študentje so zaljubljeni vanjo vai po vrsti. Nuška pa jih niti ne pogleda, ker meni, da ima mama prav, ko jo svari pred njimi. Mama že ve, kajaj! — mi je rekla nekdo tako pomenljivo, da sem namah spoznal njeno prekanost.

Nuška pa ni samo lepa, ampak tudi dobra in inteligentna. Njen ideali-

zem jo še v povojih samostanske vzgoje, vendar se že kristalizira v idealno pojmovanje življenja. Vedno sanjari o poeziji in o pesnikih. V svojem predalu ima poleg pesniških zbirk in par romanov življenjepise najrazličnejših pisateljev. Kadar govortva o tem ali onem literatu, vs za vse ženske, ki so grenile in se grenijo literatom življenje. In njena kritika teh žensk je včasih zelo ostra! Pač plod mladostnega prislusko vanja in razmišljanja.

Spoznal sem jo slučajno. Njena mama je lepa, inteligentna vdova. Pokojni Zupan je večkrat in rad zahajal v njeno družbo. Na Silvestrov večer mi je celo priznala, da je ona Judita v njegovih »Hlapcih«. Zelo verjetno. Ko sem našel — pravzaprav sem padel — v njen dom, je imela torej Nuška komaj dobrih šestnajst let. Postala sva kmalu dobra prijateljca. Ravno te dni mi je nekdo rekel, da kaže kar devetnajsti! — Toda novele o zlatem naprstniku in o mali Pavli ji vendar še ne morem povedati . . .

- Torej, Nuška, ti hočeš novelo?
- Da, prav hočem!
- Pa naj bo!
- Ampak pravo in resnično!
- Se razume.
- Katera je lepša? O zlatem naprstniku ali o mali Pavli?
- Lepša? Ali niso vse novele lepe?

obvestili in potkusili sporazumeti v spornih vprašanjih, ki doslej eventualno še niso rešena, in da bosta v bližnji prihodnosti z vsemi močmi delovali na to, da se rešijo eventualno nastala sporna vprašanja v prijateljskem sporazumu, če bi tako ne šlo, da predložita spor v razsodbo mednarodnemu sodišču.

Obe državi se obvezujeta, da ne bosta sklepali z nobeno državo takih pogodb, ki bi nasprotovale tej pogodbi.

bi. Poleg tega izjavljata, da ta pogodba ne stoji v nasprotju z nobeno drugo, poprej sklenjeno pogodbo. Ta pogodba je veljavna za pet let in začenja veljati z dnem, ko se izmenjajo ratifikacijske listine. Po preteku teh let sme vsaka izmed obeh držav odstopiti od te pogodbe pod pogojem, da je ta odstop šest mesecev poprej naznanila drugi državi. Ta pogodba se naznani tudi svezji narodov.

Politične vesti.

Seja načelstva JDS je v četrtek, dne 22. decembra t. l. ob 15. popoldne. Tajništvo JDS.

Sestanek JDS za dvorski okraj. Snoči se je vršil pri Mraku na Rimski cesti sestanek somišljenikov JDS. Kot prvi je poročal minister na r. dr. Albert Kramer, ki je obširno razpravljal o političnem položaju, se dotaknil vseh aktualnih vprašanj ter pojasnjeval vzroke prejšnjih vladnih kriz. Kot drugi govornik je nastopil obč. svet. dr. Dinko Puc, ki je razpravljal o komunalni politiki ter podvil ostri a stvarni kritiki delovanje in gospodarstvo sedanje večine v občinskem svetu. Nato se je razvila živahna debata, katere so te udeležili dr. Peter DeFranceschi, oba referenta, Ferdo Primožič in Rasto Pustoslavšek.

Ministromanija. Beogradska politična priobčje uvodnik, v katerem piše med drugim: »V času krize boljšaja vse vladajoče stranke na neki specialni bolezni, ki bi jo lahko imenovali ministromanija. V času krize je 90% poslancev okuženih od te bolezni... Bolezen je po svoji naravi živčna. Bolnik se domišlja, da more sedeti samo na hotelju in nikakor ne na navadnem stolu. Bacil je znan: to je ministriški portfelj. Cim se poveča število ministriških portfeljev in se uvaja še mesto državnih poštarnikov, tem večje je število kužnih bacilov.«

Proces proti zarotnikom komunistom. Zaradi vidovčanskega atentata na bivšega regenta in današnjega kralja Aleksandra v Beogradu je obtoženih 66 komunistov. Obenem so obtoženi, da so pripravljali v državi revolucijo in prevrat. Med njimi so člani srednjega izvrševalnega odbora komunistične stranke in bivši komun. poslanec Mirić, Čopić, Marjanović Drač, Mijatović, Čolović, L. Stefanović, Filipović, Trebinjac, Vi. Marković, N. Kovačević, in G. Gjaković. Več osumljenec je že izpuščenih, ker se jim ni moglo dokazati sovinizma.

Bivši Radčevce posl. J. Janežič, po rodu Čeh, ki je na shodu v Koprivnici strastno hujškal proti drž. edinstvu in proti kateremu so se dvignili vsi domoljubni Čehi v Jugoslaviji, je ta dni umrl na pljučnici. Janežič je javno štival proti Srbiji in Srbom ter sploh proti Jugoslaviji na tako brezobrazen način, da je bil na koprivniškem jav. shodu aretiran ter odveden v zapor. Skupščina mu je odrekla imuniteto in je nato ostal v ječi 5 mesecev. Ko se je vrnil domov, je znova agitiral proti Srbiji in bil še 11. t. m. med najbolj strastnimi agitatorji za kandidatsko listo hrvatske blok.

Madžarska propaganda v Italiji. Z Dunaja poročajo, da hoče madžarska vlada povabiti skupino italijanskih novinarjev, da bi si ogledali vse deželo in se poučili o politični in gospodarski situaciji v njej. Stroške za to bi prekrhal predsednik novinarskega urada Tibor Eckhardt, Horthyjev sorodnik, ki ima nalogo organizirati propagando za Horthyja v inozemstvu. V Italiji je njegova sotrudnica že znana gospodinja Stefanija Türri, ki je pomagala tudi grofu Karolya preganiti iz Italije. Ta Türrova gospodinja je hči generala Stefana Türre, ki je svoj čas bežal v Italijo in se boril na Garibaldijevi strani. Tudi nekaj švicarskih novinarjev je bila privablja na Madžarsko budimpeštanska vlada. Tibor Eckhardt je s kratkimi za novinarske stroške dvignil

iz državnih blagajni nekaj milijonov. Ali vsi uglednejši švicarski listi so odločno protestirali proti madžarski propagandi in tako se je tam vsa Horthyjeva nakana izjalovila, zato pa pričakuje Horthy ugodnejših uspehov s strani italijanskega časopisa.

Razoroženje v Italiji. Bonomijska vlada je izdala nove navedbe za strogo izvedbo že zaukazane razoroženja vseh onih meščanov, za katere ni nikakega vzroka, da bi nosili orožje. Javnost pa noče nič prav verjeti, da se bo tako razoroženje res izvršilo s vso strogostjo za vse. Zato je moral podati dopisni urad notranjega ministertva posebno izjavo, da se razoroženje tiče vse države, ne samo mogoče le jedne province. Neki novinar je tostavno povprašal podtajnika v notranjem ministertvu, ali ima res razoroženje za dani vse razne obojene skupine, tako fašiste, ardite, rdeče straže in druge? Podtajnik mu je zagotavljal, da se razoroženje izvode za vse jednako ter da ne bo nikake izjeme. Kakor posnemamo iz dotičnega poročila mu novinar ni hotel prav verjeti in lahko rečemo, da ima ta novinar najbrže prav. Vlada objavlja sedaj sezname zaplenjenega orožja, ali javnost v te sezname nima nobene prave vere.

Obsojeni madžarski častniki. V Košicah se je vršila pred divizijsko sodnijo razprava proti trem madžarskim častnikom, ki so bili obtoženi radi velezdaje in vohunstva. V septembru 1920, so prišli na Slovaško in vabili ljudi za madžarsko legijo na Poljskem. Prišli so s ponarejenimi potnimi listinami. Oblast jih je prijela ter jih postavila pred sodnijo, kjer so bili obsojeni vsak na 4 leta težkega zavora. Pred najvišjo vojaško sodnijo v Pragi se je vršila te dni razprava proti bivšima nadporočnikoma Gejzu Szecsedjyju in Janu Szűcsu, katere je bila sodnija v Košicah obsodila vsakega na dve leti težkega zavora radi zločina proti obrambi sili države. Najvišja vojaška sodnija v Pragi je razsodbo poosttrila in obsodila vsakega obtoženca na 6 let težkega zavora.

Nemško - italijanski odnošaji. Corriere della Sera piše o težkočah, ki ovirajo vzpostavitev normalnih odnošajev med Italijo in Nemčijo. List pravi, da se obnašajo Nemci napram Italiji še vedno tako, kakor da ne bi bili premagani. Nemci morajo prenehati s vmešavanjem v notranjo italijansko zadevo - južna Tirolska - in morajo občeovati z Italijo tako kakor pred vojno. Predvsem pa se morajo znebiti Nemci predsednika, da more izbrati Italija le med Franco in Nemci.

Italija in Rusija. Iz Rima poročajo: Zunanji odsek je za poročilo markeza Della Torretta sklenil, dati svojo pritrditve za pogajanja glede trgovinske pogodbe z Rusijo. Glede političnih pogajanj je stavil tri pogoje: Ruska vlada mora biti izraz večine ruskega naroda; prejšnje in sedanje pravice Italijanov naj se upoštevajo; ne smejo se skaltiti odnošaji do drugih sil.

Francosko stališče v vprašanju reparacij. Posebni poročevalec Agence Havas v Londonu javlja: V porazgovoru, ki se je vršil med Louchorjem in sir Robertom Horneom ter med francoskimi in britanskimi izvedenci, je bilo vprašanje reparacij predmet pazljivega in temeljitemu obravnavanju. Izmed pobud s francoske strani naj se omenijo naslednje misli: Zdi se, da je nedopustno, da nadaljuje Nemčija rentno poslovanje in s to pretvezo prosi zaveznike tudi še za moratorij. Francosko stališče je označeno v tem odgovoru:

To pa že ne. Novela o Pierrotu vendar ni lep! — Zakaj ne? — Pierrot je vendar ušel nearečni Barti! Ali je to lepo? — Kakor se vzame. Sicer pa je novela zeh lepa. Prava in resnična. — Nesrečna ljubezen ne more biti lepa. Tudi ne prava. Resnična že... To mora biti hudo! — Nuška! Pusti ljubezen! Ne razumeš še vsega! — Prosim vas! Vse razumem. Več nego mislite! — Ze mogoče, sem si mislil in je pogledal začudeno v oči. Nuška se je nasmehnila in pomežiknila kakor najbolj praktična kokota. Nautila se je od zama. — Le dobro poglejte! Moje oči ne lažejo. Sami ste rekli. — Sem rekla, toda ne danes. — Enkrat za vselej se pove rešiteca. — Pravilno, toda ne vedno. — Vi se žalite? ... Kaj pa pravzaprav mislite o meni?

To vprašanje, izgovorjeno v resnem in skoraj užaljenem tonu, me je iznenadilo. Ne bi rad izgubil njene zaupljivosti in odkritosti za prazen nič. Ali ni velik užitek, imeti za prijateljico nedolžno deklico, ki s svojo navnoitjo tolaži izmučeno dušo mladega moža, ki je prejel že vse milosti in dobrote čestotno krščanskih sakramentov?

To ni! egoizem ni. — Vse najbližja. Nuška. Ko bi bile vse take, kakor si ti, bi rad živel večno. — Se sopes žalite? To je že preveč... — Govorim resnico. — Nemogoče, ko pa govorite o... — vseh... — Kako pa? — Nuška je bila v zadregi. Da ni več otrok, za kakoršeno sem jo smatral namenoma v najhujih razgovorih, sem vedel, na vse druge pa niti od daleč ne bi mogel misliti. In vendar je tako! — Saj ne vem, kako ste mislili... Včasih ste zelo čudni... Vi me ne razumete, nočete - razumeti... — Nuška, povem ti novelo. Poslušaj! — Pojdiva tja... na najino klop pod brezami... Tam je najlepša. Greš? — Zasmilila se mi je in to ne bi smelo biti!

Na klop sva sedela dolgo tih in mirna. Nuška - dozorlet otrok, jaz - nenkrat sentimentalist! Nič čudnega. Nisem trgovec, ki prodaja in kupuje lastne in tuje blago. Tudi nisem profesor vzgojslovja. Ne zaso in ne za druge. Še najmanj pa tam, kjer ni treba! Nuška je pričakovala, da ispregevorim. In pričel sem: Imenovali so je malo Pavlo, ker ji je bilo ime Pavla in ker se je vsi pe-

Treba bi bilo, da si vlada nemške države najporeji sama sobi v notranjosti naloži moratorij, praden ga more zahtevati od sunaj. Glede kontrole nemških finan je opozoril Louchet, da so bila kontrolni komisiji v nasprotju s francoskimi predlogi priznana samo omejena kontrolna pooblastila, ki so se izkazala nezadostna. Zato je zahteval Louchet, da se upošteva francosko stališče.

Romunija in bivši cesar Karel. Romunsko poslanstvo v Pragi je izročilo čehoslovaškemu zunanjemu ministru noto, v kateri izjavlja romunska vlada v kraljevem imenu, da je madžarska trditve o pismu romunskega kralja bivšemu cesarju Karlu popolnoma izmišljena.

Italija za Rusijo. »Giornale d' Itallac poroča, da namerava italijanska vlada poslati za deset milijonov lir živeža in obleke v Odeso.

O italijanskih kolonijah se je razvila v senatu obširna razprava. Senator Mosca je obžaloval, da je ostala Italija pri razdelitvi nemških kolonij praznih rok, ker sta si jih razdelili Anglija in Francija. Potem je vprašal notranjega ministra, kdaj misli Anglija izročiti Italiji 80.000 km² ozemlja na desni strani Giube, kar je dolžna storiti po londonski pogodbi. Zunanji minister je odgovoril, da bi Italija morala obiti luko Kizimajo, reko Giubo in ozemlje na desnem bregu te reke, enako po obsegu na levi strani, ki ga Italija že ima. Po tem so se vršila pogajanja med italijanskimi in angleškimi tehnik. Italija bo morala priznati posebni položaji Anglije v Egiptu, ker sicer bi Anglija ne posredovala med italijansko in egiptovsko vlado. Sedaj pa se vrše pogajanja za novo egiptovsko ustavo in tako se italijanski kolonialno vprašanje v Egiptu zavlačuje. V kolonialnih vprašanjih je med zmagovalnimi velisilami Italija čisto na zadnjem mestu, tako da skoro v poštev ne pride. Vse večje kolonialne voine pridobitve so pozrabil Angliji in Franciji, Italija dobi le malo ali nič kolonialnega ozemlja.

Francija in Vatikan. Francoska zbornica je z veliko večino glasovala za diplomatske odnošaje z Vatikanom.

Iz naše kraljevine.

Paketni promet na progi Beograd-Niš-Skopje nkinjen. Poročajo nam, da je zaradi silnih zametov železniški promet prenehal na progi iz Beograda v Djevdžaljo. Dokler ne nastopijo normalne razmere, naj občinstvo ne oddaja paketov, ki so namenjeni za Srbijo izven Beograda. Toliko občinstvu v blagobitno obvestilo.

Izprememba okolišaj pri poštnih uradih Marija Snezna in Apače. S 15. decembrom t. l. se izločijo občine Drobniče, Podgorje, Konjišče in Zigerca iz okolišaj poštnega urada Marija Snezna ter se priključijo s 16. dec. t. l. okolišju poštnega urada Apače. — Hkrati se razširi selska dostava pri poštnem uradu Apače na kraje Zigerce, Mietsdorf, Drobniče, Anubik, Podgorje in Konjišče. Dostavljalo se boča v teh krajih vsaki torek, četrtek in sobota.

Nov humoristični list. V Beogradu je pričel izhajati humoristični list »Beogradski život«.

Neodrešena domovina.

Zaradi požiga Narodnega doma (Hotel Balkan) v Trstu sta vprašala poslanca dr. Podgornik in Šček rimsko vlado, da naj pove, kakšen je izid kazenske preiskave proti storilcem in sokrivcem omenjenega požiga? Nadalje je interpeliral Šček notranjega ministra tudi glede požiga gledališke dvorane Narodnega doma v Barkovljah. Radovedni smo na odgovor.

Za domače delavce. V Juljski pokrajini vlada velika brezposelnost. Zato so slovenski poslanci vprašali vlado, ali smatra za umestno, da se zaposlijo pri državnih obra-

znali od njenega rojstva. Ostala je vedno mala Pavla, čeprav je rasla in dorasla v visoko lepo dekla. Vsa vas jo je poznala le pod tem imenom. Bila je amulet vseh ne samo zaradi svoje lepote, ampak tudi zaradi svoje ljubke prijaznosti. Kdor pa je poznal njeno dušo, temu je bila še več kakor amulet... — Kdo? — Ti me ne poslušaj? — Poslušam. — Govorim o mali Pavli. — In jaz? — Ne razumem te, Nuška. — Dragocene priznanje! Saj sem vedela! — Kaj več? Nuška, Nuška, ne bodi poredna! Zatojiti te mam! — Seveda, saj vam je ljubša nego jaz! — To ni res! Obe enako. — Ka-aj? To pa ni več šala!... To je greh in vi ste — Veste, kaj ste vi? ... Poligamist! — Kriza je bila na vrhuncu. Nuška je vstala kakor blisk in odhitela brez besede in brez pogleda. Uboga moja mala Nuška! Pravi nedolžni otrok... Čez teden dni sem dobil drobno pismo, čegar vsebina mora ostati večno tajna, ker tako želi moja mala Nuška. Najhujše je, da je ne smem več tikati. In dobre je tako!

ih predvsem državljani iz Julijske pokrajine in Šele v drugi vrsti sodržavljeni iz drugih pokrajin. Istotako so se zavzeli za to, da se pri vzpostavitvenih delih v Julijski pokrajini zaposlujejo v prvi vrsti domači državljani. Sedaj je v Primorju tako, da imajo prepogostoma prednost delavci iz starega kraljestva.

Nekatere jugoslovenske sodnike v Julijski pokrajini preganja oblast. Vzroka za to ni nobenega pravega. Vsi vršijo strogo svojo dolžnost, zato se ne more soditi drugače, nego tako, da je nekaterim v napotje samo njihova slovanska narodnost. Posebno preganjajo dva, in sicer sodnika Miliča v Gorici in sodnika Kompara v Tolminu. Jugoslovenski poslanci so morali zaradi tega interpelirati pravosodnega ministra, da vendar pove, zakaj se preganjajo jugoslovenski sodniki, kajti zadnji čas je, da se jih pusti v miru, da morejo nemoteno delovati v prid sodstva in deželi.

Iz Istre. Tiskovno društvo v Pazinu izda te dni jako lep koledar »Istranin« z zelo zabavno in poučno vsebino. Koledar stane 2 liri 50. — Žensko združenje v Opatiji vključ vsem težkočam vendar marljivo deluje. Na dan Sv. Nikole je priredilo otrokom primerno zabavico, ki je jako lepo uspeša. — V Lovranu je poskusil samomor mladi fašist Dešković. Teško ranjenega so pripeljali na Reko. Oče je vrl Hrvat, sin pa izpriden Lahon. Tako zavaja tudi jugoslovenske mladeniče italijanski fašizem na kriva pota. — V Pulju je bil obsoje nfašist Lorenzin iz Medulina, ker je ubil svojega političnega nasprotnika, nekoga Trombo, na leto dni ječe, vštejejo pa se mu meseci začasnega zavora. Zelo mila kazen za fašistovsko divjanje! — V Pulju

se vrši razprava proti večjemu številu brigantov, ki so ogrozili sela in vasi zlasti okoli Poreča. Razprava bo trajala več tednov. Poglavar teh zločincev je znani ital. brigant Lizardo. Tega so karabinerji in vojniki že opetovano lovili, a doslej še vedno brez uspeha.

Slovenska ljudska šola v Gorici ima samo dva razreda. Od tretjega naprej se nahajajo slovenski otroci v popolnem italijanskem poduku. Radi tega sta poslanca dr. Podgornik in Šček interpelirala rimsko vlado in jo vprašala, zakaj se ljudska šola s slovenskim učnim jezikom v Gorici ni otvorila tudi v vseh tečajih od tretjega dalje?

Hrvatski gimnaziji v Pazinu in Voloskem so zahtevali istrani potom svojih zastopnikov opetovano pri italijanski vladi. Poslanca Wilfan in Stanger sta vprašala po razlogih, zakaj se še doslej nista otvorili ti dve gimnaziji? Vladni zastopnik jima je odgovoril, da je vlada poizvedovala glede zapetne otvoritve hrvatske gimnazije v Pazinu in učiteljske, ki je prej obstajalo v Voloskem, pa da je dobila taka poročila, da je prišla do sklepa, da se imenovana zavoda ne moreta otvoriti, ker ni pravih razlogov za to. Na tak način ubija italijanska vlada jugoslovensko šolstvo.

Javna varnost v Trstu je padla pod ničlo. Tako hudo je, da sta čutila fašistovska poslanca Banelli in Suvich potrebo, da sta opozorila notranjega ministra z interpelacijo na neznozne razmere javne varnosti v Trstu, kjer se zadnje čase dogajajo najhujši zločini in je treba nemudoma odredbe v varstvo in pomirjenje meščanov. Prava dva sta se oglasila! Kdo pa je največ kriv, da je Trst dandanašnji tako nevaren? Vso varnost s tržaške ulice in s tržaških zgradb so pogrnali fašisti in drugi zločinci se pridno okoriščajo z okolnostjo, da so varstvene oblasti tako skrajno popustljive. Pri varstveni oblasti treba korenite izpremembe, na nastanejo najbrže kmalu boljše varnostne razmere v Trstu!

Narodna skupščina.

d Beograd, 20. decembra. Seja zakonodajne skupščine se je pričela ob 17.40. Tajnik je prečital protokol zadnje seje, na kar je predsednik predložil skupščini poročilo finančnega odbora o proračunskih dvanajstih za januar in februar 1922. Ker je stvar nujna, jo je treba rešiti še ta mesec. Poslanec Voja Lazič se je pritoževal, da skupščini do-

haja toliko prošnji in pritožb, katere pa skupščina le pomalem rešava in je prosil predsednika, naj naroči odboru za prošnje in pritožbe, naj takoj pregleda vse prošnje in pritožbe, ki so bile doposlane skupščini, naj referira o njih. Ker vlada še ni sestavljena, je predsednik zaključil sejo ob 18.50 in odredil prihodnjo za jutri popoldne.

Zmanjšanje števila uradnikov.

(Razprava v finančnem odseku.)

d Beograd, 20. dec. Danes dopoldne je imel finančni odbor sejo, na kateri se je razpravljalo o proračunskih dvanajsetinah za januar, februar in marec 1922. Pri tej priliki se je govorilo tudi o znižanju števila uradnikov ter o tem da bi se v prihodnje vsi dijaki odpustili iz državnih služb.

Nato se je nadaljevala razprava o redukciji uradnikov na podlagi člena 6. zakon ki govori o imenovanju uradnikov na razpoloženju.

Tozadevno sta se stavila dva predloga, od katerih je bil sprejet predlog Velizarja Jankoviča, po katerem naj bi se postopalo s tistimi uradniki iz starih krajev Srbije, ki se

odpuščajo, pa imajo več kakor štiri leta službe, enako kakor z uradniki iz novih krajev, ki se stavljajo na razpoloženje. Nato se je prešlo na poročilo finančnega odbora, katero se ima predložiti narodni skupščini. Iz tega poročila izhaja, da so odobrene dvanajsetine za mesec januar in februar na podlagi prihrankov v vsoti 64 milijonov dinarjev. Poslanec Voja Lazič (zem. rad.) je nato predlagal, naj se ukinejo različne nepotrebne institucije v državi ter naj se ustavijo razni dodatki, tantleme, premije itd. ter naj se zniža vojska za eno tretjino, kar bi se lahko doseglo z znižanjem vojaškega službovanja. Seja je bila končana ob 13.

Madžarski parlament.

Budimpešta, 20. decembra. Narodna skupščina je danes razpravljala o proračunskem provizoriju in o programu vlade. Finančni minister Kallay je izjavil v svojem ekspezeju, da se mora zvišati produkcija s tem, da se zagotovi svobodna možnost pridobivanja. Pogoj za to so v prvi vrsti največja jamstva za notranji red kakor tudi zagotovitev premoženjske in osebne varnosti. Madžarska je pripravljena stopiti s sosednimi državami v gospodarske zveze in pričeti tozadevna pogajanja. Primanjkljaj v proračunu za leto 1921/22 v znesku šestih in pol milijard se je sedaj zvišal nad 60 milijard. Ne samo uvedba novih davkov, ampak tudi zoenostavljenje davčnega sistema je neohodno potrebno. Minister je izjavil nadalje, da se obračun z Avstrijo glede skupnih posestev še nadaljuje

in je izrazil svoje upanje, da se doseže v tem vprašanju sporazum. O odškodnini seveda tu ne more biti govora. Nato se je debata odgodila do jutri. Zunanji minister grof Benffy je odgovoril nato na nekaj interpelacij poslanca Friedricha glede različnih izjav češkoslovaškega ministrskega predsednika dr. Beneša. Ugotovil je, da niti trianonska pogodba niti katera druga, ki se danes izvaja, ne določuje, kako naj se uredi vprašanje zasedbe madžarskega prestola in je izjavil, da dr. Beneš nima prav, če trdi, da je madžarska politika dvoumna. Napačna je tudi trditve dr. Beneša, da je začela madžarska vlada Šele tedaj spreminjati svoje namere v vprašanju kralja, ko je mala antanta že mobilizirala. Nato je bila seja končana.

Sinfajnovski parlament o angleško-irskem dogovoru.

London, 19. dec. Danes se je v Dublinu otvorila z napetostjo pričakovana javna debata sinfajnovskega parlamenta o angleško - irskem mirnem dogovoru. Griffith je izjavil predložiti ratifikacijskega predloga, da je podpisal pogodbo in da bo pri njej vztrajal. Irski narod naj izjavi, ali je pogodba dobra. Griffith je nadaljeval: 25% irskega naroda sodi, da je pogodba dobra. Ako Irski zavzre pogodbo, izgubi simpatije vsega sveta in narodov, iz katerih je britanska država sestavljena. Noben vesten mož ne more prezreti odgovornosti in dopustiti, da bi se izgubilo življenje samo enega Irca v brezsmotreni vojni, katere bi se pričela po odklonitvi pogodbe. Devalera zahteva odklonitev pogodbe,

ker se pogodba nikakor ne strinja s pozicijo Irski. Pogodba se je podpisala prisiljeno. Irski narod je zaradi tega ne bi pripoznal in mir ne bi bil resničen mir. Devalera je dejal, da je irsko-angleška pogodba eden izmed najsmotnejših dokumentov, ki jih je bilo kdaj podpisanih, in izjavil, naj gre irski narod rajši v sužnost, dokler vsegamočorni Bog ne ugorabi tirana, kakor pa da bi pripoznal dokument, ki stavi Irsko pod veljavo Velike Britanije. Devalera je končal svoj govor ob velikem odobravanju, dočim ga je opozicija večkrat prekinila z vzkliki nezadovoljnosti. Govorilo je še več govornikov za in proti. Naposled se je sinfajnovski parlament odgodil na popoldne.

Politična situacija.

Sporna točka vojno ministrstvo. — Razgovori z muslimani.

— d Beograd, 20. decembra. Danes ob enajstih so posetili ministrskega predsednika Pašiča designirani ministri radikalne in demokratske stranke ter zastopniki muslimanov dr. Spaho, Sahib Korkut, Kapetanović in dr. Hrasnica. Začela so se pogajanja glede vstopa muslimanov v vlado. Politični krogi menijo, da bo g. Nikola Pašić predložil kralju v odobrenje predlog o imenovanju kabineta, v katerem pa bi mesti ministrov za trgovino in zdravstvo ne bili zasedeni. Ti dve mesti bi se izpolnili šele tedaj, ko bi se dosegel sporazum z muslimani glede vstopa v vlado.

— d Beograd, 20. dec. Muslimanski delegati so se danes zopet pogajali z Nikolo Pašičem glede sestave nove vlade, kateremu so stavili svoje pogoje. Do sporazuma ni došlo. Ob 15. je imel muslimanski klub sejo, na kateri so delegati referirali o pogajanjih s Pašičem. Finančni minister dr. Kumanudi se baje protivi muslimanskim pogojem finančnega značaja, posebno v pogledu zakona o izenačenju davka na tčarino. Klub je dal svojim delegatom instrukcije, nakar so odšli muslimanski delegati ob 17. zopet k Pašiču, kjer so se pogajanja v navzočnosti ostalih radikalnih in demokratskih ministrov nadaljevala. Pogajanja so trajala skoro do 19., toda do kočnega rezultata še ni prišlo, ker so muslimani stavili neke pogoje, med njimi pogoj, da se jim nakaze portfelj ministrstva za vere, na katere pa Pašić ne pristane. Jutri dopoldne ob 9. se bodo pogajanja še nadaljevala.

— Beograd, 21. decembra. (Izv.) Tudi včerajšnji dan še ni prinesel definitivne rešitve kabinetne krize. Imenovanje nove vlade se je zopet zavleklo. Glavno oviro so včeraj tvorile zahteve muslimanskega kluba in pa vojno ministrstvo. Včerajšnji politični dogodki so se razvili na sledeči način: Ob 11. dopoldne je bila v ministrskem predsedstvu konferenca designiranih demokratskih in radikalnih ministrov pod predsedstvom g. Nikole Pašiča. Konferenca je tra-

jala do 2. popoldne in so posvetovanjem prisostvovali zastopniki muslimanskega kluba, poslanci: Korkut, dr. Hrasnica in Kapetanović. Navzoč je bil pa tudi zastopnik SKS. Glavna razprava se je osredotočila na zahteve muslimanov in glede sporazuma z njimi. V splošnem so muslimani odstopili od svoje zahteve glede zasedbe ministrstva ver, vztrajali pa so odločno na stališču, da se jim prizna popolna verska avtonomija. Debatna je bila ob 2. popoldne prekinjena in se je ob 5. nadaljevala.

Med demokraciji in radikalcji pa je nastala sporna točka glede imenovanja vojnega ministra. Radikalci zahtevajo, da se nadalje ostane vojni minister general Zečević, ki je, mimogrede omenjeno, pristaš »bele roke«. Na drugi strani pa zahtevajo demokraciji, da se odstrani general Zečević, češ da je na svojo roko povzročil odstavitev šefa generalnega štaba, vojvode Bojovića.

Na popoldanski konferenci je bil definitivno dosežen sporazum z zastopniki SKS. SKS zahteva izvedenje znanih zakonov in subvencij pasivnih krajev.

— Beograd, 21. decembra. (Izv.) Pogajanja za sestavo nove vlade so naletela na nove težkoče. Včeraj se še ni mogel doseči popoln sporazum z muslimani. V parlamentarnih in političnih krogih pričakujejo, da bo sporazum z muslimani tekem današnjega dne perfekten in da se podpiše tozadevni protokol sporazuma. Splošno pričakujejo, da se kriza tekem današnjega dneva vendar le reši. Na večerni konferenci so muslimani umaknili nekatere svoje zahteve, tako tudi zahtevo glede imenovanja muslimanskega državnega podtajnika v notranjem ministrstvu. Pred vsem pa zahtevajo točne pogoje glede verskoprosvetne avtonomije.

— Beograd, 21. dec. (Izv.) Zastopniki SKS so za sporazum stavili tudi zahtevo, da vlada čimprej izvede plačilo 20odstotnih bonov, ki jih je država vzela pri izmenjavi bankovcev bivše Avstro-ogrške banke za nove dinarske novčanice.

Javna ljudska kuhinja.

Zupan predlog glede ustanovitve javne ljudske kuhinje se je odložil, da se zasliši v tem zbiru stavbni urad glede stroškov. Ljudska kuhinja je namenjena za revnejše sloje in naj bi prehranjevala okoli 1000 oseb.

Mestni delavci in delavke.

Glede nabavnega prispevka mestnih delavcev in delavk je občinski svet sklenil, da se izplača sledeči nabavni prispevek dne 24. decembra: 1.) delavcem nad eno leto in pod petimi leti za samske 600 K, za oženjene s preskrbljenimi otroci 900 K, z nepreskrbljenimi otroci 1200 K; 2.) delavcem nad pet let in ne več kot 10 let v razmerju po 800 K, 1200 K in 1600 K; 3.) delavcem nad 10 let 1000 K, 1500 K in 2000 kron.

Izvoljen je bil na to poseben odbor za sestavo pravilnika za mestne delavce, v katerega so bili imenovani občinski svetniki: Josip Bajželj, Fran Marn, Josip Turk in Simon Praprotnik (demokracije), Fr. Kremžar in Josip Pirc (kler.), Fran Rupnik in Babnik (N.S.S.) in socialni demokrat Josip Kralj.

Bolniška blagajna.

Pravila bolniške blagajne mestnih delavcev so v toliko spremene, da je onemogočena vsaka manipulacija. Kot zastopniki občine so bili v načelstvu izvoljeni občinski svetovalec: dr. Tličar (dem.), Fran Marn (dem.), Zorko (N.S.S.), Josip Jeglič (SLS) in Kocjan (soc. dem.). V nadzorstvo pa: Josip Turk (dem.), Tone Malgaj (nar. soc.), Albin Zajc (kler.), Fran Kralj (s. dem.).

Zvišanje tarifa cestne električne železnice.

Pri razpravi o dopisu obratnega vodstva cestne električne železnice glede zvišanja voznih tarifov se je razvila živahna debata, v kateri so vsi občinski svetniki, tako Fran Rupnik, Fran Kremžar in dr. Dinko Puc ostro kritizirali postopanje električne železnice, ki je na svojo roko povišala tarife. Cestna električna železnica zahteva, da se zvišajo tarife od 1.60K na 2 kroni.

Tehnična srednja šola.

Učiteljsko tehnično srednje šole je ustanovilo stavbno združenje in zaprosilo za nakup mestnih parcel severno Ceste na Ražnik. Prošnja se je odkazala finančnemu odseku, da zasliši stavbni urad.

Zupniki in cerkveniki.

Svoječasno smo že poročali, da so ljubljanski zupniki pri mestni občini vložili prošnjo za draginjsko doklado cerkvenikom in organistom. Ta prošnja je bila odstavljena z dnevnega reda. Prošnja Vincencijevе draginjske kritje stroškov se je odstopila ubožnemu odseku.

Zvezi vojnih vdov in sirot se je dovolila podpora v znesku 20.000 kron. Glasbeni Metlici se je votala za sprejem pevskega društva »Kolo« v Zagrebu podpora v znesku 5000 kron.

Mestni dohodarstveni urad.

Na predlog direktorija mestnega dohodarstvenega urada je občinski svet sklenil, da ostanje temeljne plače nameščencev od 1. novembra 1921 neizpremenjene, draginjske doklade pa se izenačijo z ostalimi nameščenci.

Kreditnemu društvu Mestne hranilnice se je dovolila zaloga 30 milijonov. Salezljancem na Rakovniku pa bežična podpora 5000 kron.

Stavbni odsek.

Priziv White Star Line glede gradbe provizorne stavbe v Kolodvorski ulici se je odklonil. Ivanu Travnu se dovoli parcelacija njegovega zemljišča ob Tobačni ulici na dve stavbišči.

Občinski svetovalec Jelačin je glede zveze dolenske železnice z reško preko Severina na Kolpi predlagal, da se občina zanima za eno predlaganih prog in potem izreče za ono, ki bo v prispelih splošnosti, ne pa v korist posamnim interesom.

Gasilno in revalno društvo.

Zanimiva je bila debata o reorganizaciji gasilnega in revalnega društva. Poročevalec policijsko zdravstvenega odseka obč. svetnik Pirc je priznal, da je bivši tajnik Kemperle poveril 81.646 kron, kateri znesek pa je krit s prispevki sorodnikov. Reorganizira se gasilno društvo. Ustanovi se gasilni urad pod vodstvom ravnatelja g. Janka Barleta in kateremu se dodeli mag. asistent Janko Hojan.

Občinski svet pa je moral javno priznati, da so vse vesti, ki so bile razširjene proti g. Josipu Turku glede avtomobilov in demobilizacijskega blaga, popolnoma neosnovane.

OBČINSKI SVET IN DRAGINJA.

Vnovčevalnice.

Po izvršenem dnevnemu redu so sledile interpelacije, med njimi interpelacija občinskega svetnika Frana Kremžarja o draginji v Ljubljani. Nastala je mestoma zelo burna, skoro dve uri trajajoča debata. Klerikali so rabili izraze, ki so se običajno rabili v stremem deželnem odboru.

Občinski svetnik Fran Kremžar je v daljšem govoru priporočal sledečo predlogo glede draginje:

1.) Naroči se klavničnim organom, da strogo izvajajo določbe za mestno klavnico, da se v prvi vrsti kolje za domači konsum, ne pa za izvoz. 2.)

Pravilnik za klanje naj se spremeni glede pristojbin. Klavne pristojbine izvozu namenjenega mesa naj se vsižajo za 100%. 3.) Mestna občina naj bo udeležena v upravnem odboru družbe, ki je prevzela vnovčevalnico. 5.) Zupan naj uvede vse korake za ustanovitev družbe slovenskih mest in industrijskih občin, ki bi imela namen regulirati izvoz mesa.

O gorenjih predlogih občinskega svetnika Kremžarja je bila živahna debata. Ostri napadi so leteli na »Vnovčevalnico«, na družbo »Impex« (kler.), na klerikalno »Gospodarsko zvezo« in tudi na socialnodemokratsko organizacijo, ki je izvažala meso v Trst, oziroma Italijo.

Obč. svet. dr. Triller je v kratkem govoru zavzel stališče napram gorenjim predlogom in izjavil, da glasuje za vse predloge. Govornik je ostro kritiziral postopanje sedanje socialistične večine, ki je vedno široko govorila o draginji, a napadala aprovizacijo bivše demokratske večine. Tedaj je mestna občina vodila lastno mesnico.

Obč. svet. Kozmač je v imenu SKS stvarno pojasnil stališče slovenskega kmeta napram izvozu živine. Njegova izvajanja so mestoma dobila odobravanje celo pri večini. Slovenski kmeti ni nasprotni meščanu, kar kaže slučaj v Ptuj.

Obč. svet. Ivan Kocmur je povdarjal, da so vsi govori namenjeni skozi okno.

Obč. svet. dr. Postotnik je ostro žigosal dvoilično postopanje klerikalne stranke. Na eni strani klerikalci hujskajo kmeta po deželi, v mestu pa igrajo drugo vlogo. Na deželi hujskajo kmeta k podražanju živil. (Mad njegovim govorom o »Gospodarski zvezi« in »Impexu«, je nastalo viharo razburjenje. Demokratje živahno ploskajo, klerikalci so jezeli) Govornik je povdarjal, da so glavni eksporterji živine tudi v klerikalni in socialnodemokratski stranki. Poleg »Gospodarske zveze« in »Impexa« tudi socialnodemokratska »Nakupovalna zadruga«. (Ugovori pri večini).

Obč. svet. Josip Turk je zavračal napade na ljubljanske mesarje. Ljubljanski mesar ni kriv sedanji draginji mesa, ker cene diktirajo izvozniki.

Obč. svet. Ivan Tavčar je govoril o aprovizaciji.

Obč. svet. Ivan Jelačin se je pridružil izvajanjem ing. Kosmača.

Med njegovim govorom, v katerem je povdarjal tudi valutno vprašanje, so nastali viharni medklici od strani večine, slasti, ker je govornik naglašal, da so Kremžarjeve resolucije prazne brez vsake praktične podlage.

Zupan dr. Perič je tudi posegel v debato in izjavil: »Vlada nam ne gre na roko!« (Cujejo se klici na večinski strani: »Ptuj, ptuj!«)

Po dolgi debati so bili sprejeti predlogi Kremžarjevi. Demokratje so glasovali proti predlogu glede povišanja klavnične pristojbine za izvoz. Debatna je bila zaključena ob 10, na kar je sledila

Tajna seja.

V VIII. čin. razred so uvrste: mestni živinozdravnik Ivan Pestotnik, mag. pis. nadoficijal Viktor Čuha in mag. komisar dr. Riko Fux. Fran Barle se imenuje ravnatelj mestnega vojaškega urada v VII. čin. razredu. Fran Kavčič se imenuje mag. pis. nadoficijal v IX. čin. razredu. Alojzij Pardubsky se imenuje oficijantom. Terezija Novak se imenuje mag. oficijantijam. Alojzij Sadar se imenuje stalnim mag. slugom. Ko so se podelile še razne obrtne koncesije je bila seja zaključena.

Interpelacija obč. svet. Iv. Bajželja.

Električna zadruga v Sp. Šiški od daja do danes 34 žarnic za cestno razsvetljavo za letni pavšal K 5000.— V zadnji seji obč. sveta je na prvo mesto interpelacija bil izvoljen letni pavšal K 12.000. Odbor električne zadruge je pa proti tej odredbi, ker je zadruga natančno dokazala, da je v letu 1921 plačala za 34 žarnic za cestno razsvetljavo v centrali Česenj na Brodu K 13.700, toraj je obč. svet dovolil premlato 1700 kron ter zahteva poleg tega še, da mera zadruge 3 cestne žarnice več instalirali. Ker je zadruga privatno podjetje, vendar obč. svet ne more zahtevati, naj vendar to privatno podjetje za cestno razsvetljavo, ker člani tega podjetja plačujejo iste davke in iste dohodnine, kakor ostalo mestno prebivalstvo. Stavim interpelacijo na g. župana, ali je pripravljen zadevo tako urediti, da članom elektr. zadruge v Sp. Šiški in celokupnemu prebivalstvu Sp. Šiške ne bo godila krivica.

Gospodarske vesti.

Kmetijska zbornica.

(Napisal dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani.)

I. Nekoliki zgodovinskega pregleda.

Odločne zahteve glede ustanovitve kmetijske zbornice so se iz vrst kmetijskega prebivalstva pojavljale že takoj v prvih dneh nastanka naše nove države. In ne brez vzroka. Razmere, v kakršnih je bilo kmetijstvo med svetovno vojno in po svetovni vojni, so nujno provzročile, da je kmetijstvo nastopilo z zahtevo po lastnem stanovskem in interesnem zastopstvu. V to je kmetijstvo sililo tudi dejstvo, da so silno naraščajoča industrija, trgovina in obrt že zdavnaj organizirane in da imajo svojo trgovsko in obrtniško zbornico. Končno sili kmetijstvo v to tudi dejstvo, da si je organizirano delavstvo baš te dni priborilo svojo »Delavsko zbornico«, ki že posluje.

Zopet je kmetijskt stan zadnji, ki bo prišel do svojega interesnega zastopstva. Baš to mu mora vnovič predočiti silno potrebo lastne kmetijske zbornice ter ga privedi do tega, da pove ne glede na političnostrankarsko pripadnost kar najglasneje svojo zahtevo in da podvzame vse korake, da dobi svojo zbornico v resnici vsaj do poletja 1922.

V korist in napredek kmetijstva so intenzivne začele delovati razne filantropske (človekoljubne) družbe, ki so se po vsej Evropi začele ustanovljati v 18. stoletju. Četudi ne izključno, so se pečale vendar s propagando tehničnega napredka kmetijstva in so propagirale zlasti sajenje krompirja, pridelovanje detelje, hlevsko krmiljenje itd. Imenovala so se različno. Tak zavod je bil tudi med Slovenci leta 1767. nastalo »Društvo za poljedelstvo in koristne umetnosti«. Nastal je iz družbe z imenom »Academia operosorum«, katera je bila v Ljubljani ustanovljena že leta 1693. Omenjeno društvo je dobilo leta 1820. svoj statut in naslov »C. kr. kmetijska družba«, medtem ko se je ustanovila v Nemčiji prva kmetijska družba (turinška) že leta 1762.

Nekako z letom 1820. pa so se zlasti po Nemčiji začela ustanovljati »Osrednja društva« („Zentralvereine“), ki so združevala po več kmetijskih družb. Ta osrednja društva pa niso stremela samo za tehničnim napredovanjem kmetijstva, nego so že kazala nekaj značaj kmetijskih parlamentov, kateri so se bavili tudi z narodnogospodarskimi, davčnimi, prometnimi, kreditnimi in carinskimi vprašanji.

Korporacije z večjo avtoriteto kot zastopnice vsega kmetijstva so bile v Nemčiji z zakonom pruske vlade z dne 30. junija 1894. ustvarjene »Kmetijske zbornice«. Te zbornice so se imele ustanovljati — kakor pravi zakon

— „v svrhu korporativne organizacije kmetijskega poklicnega stanu“. V zmislu zakona naj bi pospeševale nadaljnjo organizacijo kmetovalcev ter zasledovale skupne interese kmetijstva in gozdarstva kakor tudi vse pojave in uredbe, ki zadevajo napredek kmetijstva. Zbornicam je bila naloga podpirati tudi upravna oblastva s poročili, z oddajami mnenj, s sodelovanjem pri podvzetjih vlade glede organizacije kmetijskega kredita in pri drugih skupnih nalogah. Sodelovati so imele pri določanju tržnih kakor tudi cen produktne borze in nje uprave. Imele so pravico podajati samostojne nasvete in s tem možnost iniciative. Razpolagale so dalje s svojo davčno pravico, vendar pa niso imele značaja upravnega telesa. Ustanovljale so se po okrožjih. Da imajo te in pozneje navedene institucije za spreh kmetijstva neprecenljive zasluge, ni treba še posebno poudarjati. Brez njih bi bilo nemško kmetijstvo manj razvito, ostalo bi takšno, kakršno je naše. Sicer tudi naše kmetijstvo ni tako silno zaostalo, kajti tudi pri nas so pridno delovale kmetijske družbe, ki so v marsičem nosile značaj nemških kmetijskih zbornic. Vendar pa se pri nas na tem polju ni moglo tako intenzivno delovati kakor v Nemčiji, ker ni kazala Avstrija za to dovolj razumenja. Dasi slovensko kmetijstvo ni nazadnjaško in starokopitno, vendar daleč zaostaja za nemškimi kmetijstvom.

(Konec prihodnjaja.)

— Uvajanje taksa na novinarstvo. Zakonodavni odbor rjieslo je da se počam od 1. januara 1922 imade naplačivati siljedeče takse na sve oglase v novinama, kalendariama, povremenim časopisima, knjigama i tome slično, za svako oglaševanje i to: a) za sitno oglaš. do 20 kvadratnih santimetara površine, dinara 0.50, b) za oglaš. preko 20 do 50 kvadratnih santimetara površine, dinara 1, c) za oglaš. preko 50 do 100 kvadratnih santimetara površine, dinara 3, d) za oglaš. preko 100 kvadratnih santimetara površine, dinara 5. — Kao oglaš. smatraju se i sve obznane u bilježkama novina, kojima se objavljuju vjeridbe, vjenčanja, preporučuju bliskopake predstave i sve drugo, što ima karakter oglaš. ili reklama. Ovu taksu polažu u gotovom novcu nadležnoj finansijskoj vlasti i to vlasnici odnosno izdavači novina, koje svakodnevno izlaze, svakog desetog dana, a vlasnici odnosno izdavači povremene novina i časopisa i knjiga i dr. Istoga dana, odnosno prije no što puste ove u prodaju, a plaća se za vsaki oglaš i dan, u kome dotični oglaš izlazi, bez obzira koliko je primeraka od jednog broja novina ili primeraka odštampano. U cilju državne kontrole dužni su svi vlasnici odnosno izdavači svakodnevno predavati jedan primerak finansijskoj vlasti, i to: dnevne i povremene novine ili časopisa istoga dana, isti datum nose, a druge knjige prije su

Ljubljanski občinski svet.

Debata o draginji. — Viharna in živahna razprava.

Ljubljana, 20. dec.

Danes ob 5. popoldne je bila redna javna seja občinskega sveta ljubljanskega. Seja je bila zanimiva, ker se je na koncu razvila živahna debata o draginji, oziroma o izvoznikarstvu. Ker klerikalci vedno operirajo proti bankam in naprednim zavodom, je bilo popolnoma umestno, da so demokratski občinski svetniki pokazali na klerikalne zavode, ki sistematično izvažajo živino, čeprav v Ljubljani kriče klerikalni svetniki proti izvoznikarjem. Sejno poročilo je sledeče:

Sejo je otvoril župan g. dr. Ljudevit Perič s kratkim poročilom, imenujoč za ooverovalca zapisnika občinskega svetnika Černagoja in Jegliča. Občinski svetnik dr. Vladimir Ravnihar je opravičil svojo odsotnost. Obenem je g. župan naznanil, da je g. Albin Propeleuh (kandidat klerikalcev) odložil mesto upravnega svetnika v upravnem odboru Mestne hranilnice ljubljanske. Na mesto njega so klerikalci nominirali dr. Stanovnika. Odločen protest demokratskega kluba.

Ob tej priliki je načelnik demokratskega kluba občinski svetnik g. dr. Triller podal sledeči protest:

»Slavni občinski svet! Včeraj se je izvršilo konstituiranje ravnateljstva Mestne hranilnice na način, ki je dal mojemu klubu povod, da mi je naročil podati v današnji seji javni občinskega sveta sledečo

izjava:

V upravni odbor Mestne hranilnice je bilo po dogovoru strank izvoljenih 11 članov zastopnikov večinskega bloka, 8 zastopnikov kluba JDS in 1 zastopnik SKS. S tem je bil tudi že podan ključ za volitev ravnateljstva, obstoječega iz petih članov in dveh namestnikov. Moj klub je smel sanirati za gotovo, da se mu priznata 2 ravnateljstva. Večina pa je ukrenila drugače. Ze v formalnem pogledu je postopala neobičajno, neparlamentarno in lahko rečem, netaktno. Ni se jej zdelo potrebno, da bi bila pred sejo, v kateri se je imela izvršiti volitev ravnateljstva, stopila v stik z našim klubom in stoprav seduta stante smo morali izzvati razkritje, da nam prizna večinski klub eno samo mesto v ravnateljstvu! Da bi pa postal ta udarec v lice naši stranki še posebno krepak, je koncija priznala namesto nam dve ravnateljki mesti, SLS., ki ima nasproti našim 18 le 10 zastopnikov v občinskem svetu in čije zgodovina in tradicija vrhu tega nikakor ni taka, da bi se jej zamoglo poveriti z mirno vestjo odločilno besedo v zavodu, za katerega je doslej kazala tako malo interesa in simpatij. To, lahko rečem, nasilno meritorno postopanje večinskega bloka, bilo je tako, da bi popolnoma opravičilo najhujši demokratski odpor od strani našega kluba, obstoječ v tem,

da bi vsi naši zastopniki v upravi Mestne hranilnice položili svoje mandate. Če tega koraka ni smo storili, je le nov dokaz, da smo tudi to pot blagor tako važnega mestnega zavoda postavili pred strankarski interes, ker nismo hoteli, da bi naš predemonstrativen odpor reflektoval v javnost na način, ki bi prav gotovo ne bil na korist Mestni hranilnici. Na drugi strani pa kot vestni izvrševalci volje in branitelji interesov naših volitev tudi ne moremo pustiti brez vsake kontrole one gospode, ki je bila včeraj izvoljena — v vodstvo hranilnice.

Glede na vse to se to pot zadovoljumo še s tem formalnim protestom, odklanjajoč vsako odgovornost za posledice, pritihi pa moramo končno še, da je omenjeno nezaslišano brskiranje zopet do nezmožnosti zastrupilo atmosfero v tej zbornici in je v našem klubu močno otežkočilo udejstvovanje tiste lojalnosti, na katero je g. župan opetovano apeliral — in nikdar brez uspeha.

Dr. Trillerjevo izjavo je večina molče poslušala, zavedajoč se, da je pošteno zaslužila to lekcijo. Nastal je za trenotek mučen molk, nakar se je oglašil za besedo klerikalcev dr. Stanovnik, ki ni mogel na dr. Trillerjevo izjavo reagirati drugače, kakor s cinično izpovedjo, da je večina izbrala v hranilnično načelstvo samo enega demokrata za to, ker je eden itak dovolj za kontrolo, več nadzornikov pa večina ne potrebuje.

FINANČNI ODESEK.

Doklade na osebno dohodnino.

Poročevalec finančnega odseka, obč. svetnik Ivan Kocmur, je poročal najpreje o dopisu mestnega knjigovodstva glede odmere doklade na osebno dohodnino. Finančni odsek predlaga za letne prejemke 60—64.000 kron 10% občinsko doklado na osebno dohodnino in za vsakih nadaljnjih 4000 K sledeče: 64—68.000 K 15%, od 68—72 tisoč kron 20%, od 72—76.000 K 25%, od 76—80.000 K 30%, od 80—84.000 K 35%, od 84—88.000 K 40%, od 88—92 tisoč kron 45%, od 92—96.000 K 50%, od 96—100.000 K 55% in nad 100.000 K 100% doklade. Javni uslužbenci z dinarsko plačo so te doklade uproščali.

O dokladi na osebno dohodnino se je razvila živahna debata, v katero je posegel tudi občinski svetovalec g. dr. Triller, ki je predlagal, da se lestvica doklad more dvigniti stopnjema za vsakih 20.000 kron do 200.000 kron. Predlaga, da se doklada določa pri znesku od 60—80.000 K na 5%, od 80 do 100.000 K na 10% in šele pri dohodkih nad 200.000 K na 60%. Poročevalec Ivan Kocmur se je pridružil predlogu dr. Trillerja, ki je bil sprejet. Mestne davčnine na vestila in avtomobile se povišajo na 100%.

na se puste u prodaju. Ova taksa plaće se i za sve oglase, koji se čine u »Službenim Novinama« ili drugim državnim i samoupravnim listovima i izdanjima, sem slučajja iz Tbr. 333 takse tarife. Nepolaganje ovih taksa ili neblagovremeno predavanje novina ili dr. knjiga ili neblagovremeno plaćanje takse, povlači za sobom kaznu iz 8. napomene ovog tarifnoga broja.

— g Pristanišče Martinšica — Zerkovo. »Primorske Novine« poročajo, da hoče privatna inicitijava pričeti z zgradbo železniške črte do Martinšice in z zgradbo pristanišča pri Martinšici, in sicer se ima zgraditi med Martinšico in Zerkovem precej obsežno pristanišče. Poroča se, da delo ne bo povzročalo velikih težkoč. Tudi je železniško rav-

nanjstvo že storilo s svoje strani vse potrebno za redno dovažanje potrebne materiala do skrajne demarkacijske črte. Na Reki pravijo, da je to posledica neureditve takih vprašanj med Italijo in Jugoslavijo v Rapallu. Mogoče pa je to posledica dosedanjega zavlačevanja izvršitve rapallake pogodbe s strani Italije?

— g Gornjelezijska industrija. »Oberschlesische Volkstimme« poroča, da so Angleži kupili akcije Nemške akcijske družbe za železno trgovino in da so si tudi Italijani že pridobili trdno pozicijo v Katoivicah. Tudi Francozi kupujejo pridno akcije raznih gornjelezijskih podjetij.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 21. decembra 1921.

— Izenačenje zakonov za vso državo. Kazenski odsek stalnega zakonodajnega sveta ministrstva pravde je v svojih sejah od 20. do 23. oktobra in od 10. do 19. decembra 1921 izdelal vsa poglavja posebnega dela kazenskega zakonika. V posebni del so sprejeti tudi vsi takozvani stranski kazenski zakoni, kakor na primer zakon o tajnosti pisem in brzojav, o živilih, o razstrelilnih snoveh, devastaciji itd., pa tudi vsa ona določila, katera normativno predvideva Vidovdanska ustava, kakor na primer prepoved verskih in plemenških razdorov, kancelarparagraf itd. Kazenski odsek je s tem zaključil svoja dela — do malega; edino zakon o poroti je še ostal kot — najprepronejša točka delovnega programa. — Projekt za kazenskopravni red, ki je bil izvršen, kakor smo svoječasno poročali, že v juliju t. l. v Ljubljani, je izšel tudi že v tisku. »Udruženje pravnikov u Beogradu« se založilo v svrhu, da se osobito srbijanski pravnik čimprej uspoznajo z modernimi načeli kazenskopravnega reda, sistematično obdelan »Novi krivični postupak«. Izdelali so ga člani kazenskega odseka Mihailo Jovanović, Stefan Posilović, Josip Silović, Niko Ogorelica, Milko Miljković, Boža Marković, Metod Dolenc, Dušan Subotić, Mihail Čubinski in Tomo Živanović skupno tako, da je vsak izmed njih prevzel nekaj poglavij. Knjiga, ki obsega 160 strani, se naroča pri uredniku dr. Dušanu Subotiču, sodiji kassacionog suda v Beogradu, Ul. Kralja Milana 82, za dvanajst dinarjev. V nekaj mesecih izide tudi enako sistematično obdelan projekt kazenskega zakonika. Od obeh projektov napravi in izda ministrstvo pravde prevod na francoski jezik, da se more tudi kritično inozemstvo z njima uspoznati. Nadaljnja usoda obeh projektov in pa nadaljnega projekta zakona o poroti bo ta, da pridejo še v širšo komisijo strokovnjakov, v kateri bo namesto enega — troje zastopnikov Slovenije. Ko projekto sprejme ta »širša komisija«, pridejo vsi hkrati v zakonodajni odbor narodne skupščine, da postanejo po skrajšanem postopku zakon. Če pojde vse v redu, pridemo lahko v jeseni 1922 do enotne kazenske zakonodaje za vso kraljevino. — Kazenski odsek stalnega zakonodajnega sveta pa je v svrhu čim bržjega uveljavljanja modernih institutov kriminalnega prava sklenil resolucijo, da priporoča takojšnjo uzakonjenje razširitve hrvatskega zakona o pogojni obsodbi in o pogojnem odpustu iz kaznilnice ali jetnišnice na ozemlje Slovenije, a nadalje razširjenje v Sloveniji veljavnega zakona v prisljnih delavnicah (seveda primerno izpremenjenega) na ozemlje vse kraljevine. Zadnja razširitev je postala nujno potrebna, da se uveljavi zakon o sigurnosti države z dne 2. avgusta t. l.

— Naša anketa. V vprašanju razdelitve Slovenije v eno ali dve oblasti smo dobili 25 odgovorov. 23 naročnikov se izraža za eno oblast, dva pa za dve oblasti. Izmed odgovorov iz mariborskega okrožja jih je 6, ki se vsi izražajo za eno oblast. Opozorjamo, da poteče rok za anketo 25. t. m. Pozivamo naročnike, naj ta čas izrabijo in nam pošljejo svoje odgovore.

— Trboveljska premogokopna družba je sklenila postaviti za vršitev tekočih poslov v Ljubljani izvršni odbor, čigar člani so štirje l. 1921. v upravni odbor sprejeti jugoslovenski državljani. Ti upravni svesniki so gg.: stavbeni ravnatelj Kijnar, advokat dr. Benkovič, poslanik na r. vitez Pogačnik, ravnatelj Praprotnik. Uprava družbe je sklenila prenesti v Ljubljano ravnateljstvo in knjigovodstvo.

— Nekoč in sedaj. Lani začetkom decembra je padlo izredno veliko snega. Mestna občina ga je dala takoj kladiti in odvažati, vendar pa ta posel ni šel tako od rok, kakor bi bilo že-

leti, ker ni bilo na razpolago ne dovolj delovnih moči, ne dovolj prevoznih sredstev. Vsakdo je tu vedel in videl, samo ne glasila sedanje večine v obč. svetu »Slovenec«, »Jugoslavija« in »Naprej«, ki so radi tega grdo napadali ne samo mestni magistrat, nego tudi osebno župana dr. Ivana Tavčarja. Letos pa je padlo pretekli teden za ped snega, ki bi ga, recimo cestni prometci z lahkoto v enem dnevu pometi s cestnih ulic. Toda pustili so ga ležati, dokler ga ni predvčerajšnjim in včeraj božje solnce spreminilo v blato. Pa ni zato zapel nobeden črni, ne modri, ne rdeči petelin! Lahko bi vračali šilo za ognilo ter radi te malomarnosti napadli župana dr. Periča, ker pa smo dostojni ljudje se omejujemo samo na suho konstatacijo: nekoč in sedaj.

— Naši javnosti. Podporno društvo jugoslovenskih akademikov v Ljubljani se obrne na naše občinstvo s prošnjo, da pomaga podpirati naše revne akademike ljubljanske univerze. Subvencija, ki jo dobi društvo od vlade, ostane kljub naraščajoči draginji ista, marsikateremu naših akademikov bo postal nadaljni študij nemogoč. Da se pomaga tem našim akademikom, je izdalo PDJA za božične počitnice nabiralne pole in prosi našo javnost, da daruje v ta namen svoj obol.

— Državne blagajne morajo sprejemati vseh vrst bankoveč! Povodom vprašanj ali morajo carinske blagajne pri plačevanju carinskih pristojbin po deklaracijah sprejemati tudi drobne novčance po 10 dinarjev, kadar gre za velike svote, se je generalna direkcija carine obrnila za pojasnilo na pristojna mesta in je dobila od generalnega inšpektorata ministarstva financ odgovor Narodne banke pod br. 64.603, z dne 30. novembra t. l. te-le vsebine: »Po zakonu o Narodni banki in zakonu o državnem računovodstvu so novčance Narodne banke obče plačilno sredstvo v vsi državi in vse velike in drobne novčance se morajo sprejemati brez vsakih omejitev kakor od pocevncev, tako od državnih oblasti in drugih zavodov.

— Z univerze. Dne 23. t. m. ob 12. opoldne bosta na tukajšnji univerzi promovirala za doktorja prava gg. Stanko Tomiňšek iz Celja in Srečko Goljar iz St. Vida nad Ljubljano.

— Promocija. Na češki tehnični visoki šoli v Pragi je bil promoviran za doktorja tehničnih ved Ljubljančan g. ing. Tavčar Alojz, adjunkt na gospodarski fakulteti v Zagrebu.

— Gg. hišni posestniki v Ljubljani se pozivajo, da prineso točno v vseh vprašanih izpolnjene hišne in rodbinske pole za ljudsko štetje po spbdaj navedenem redu v mestno posvetovalnico na magistrat in sicer: hišni gospodarji iz I. (šolskega) okraja dne 22. decembra dopoldne; iz II. (šentjakobskega) okraja dne 23. decembra dopoldne; iz III. (dvorskega) okraja, v kolikor leži severno od Gradaščice, dne 24. decembra dopoldne; iz III. (dvorskega) okraja, v kolikor leži južno od Gradaščice (Trnovo) dne 27. decembra dop.; iz IV. (kolodvorskega) okraja, v kolikor leži zahodno od Kolodvorske ulice dne 28. decembra dopoldne; iz IV. (kolodvorskega) okraja, v kolikor leži vzhodno od Kolodvorske ulice, dne 28. decembra dopoldne; iz V. in VI. okraja, to so podokraj in udmataki okraj, dne 30. decembra dopoldne, iz VII. okraja (Spod. Šiška) dne 31. decembra dopoldne. Zavodi, železnice in vojaštvo naj prinesejo svoje popisne pole dne 2. januarja dopoldne. Konečno se še posebno opozarja, da je treba zelo paziti, če se stranka izseli iz hiše, da se v rodbinski poli točno odgovori na zadnje vprašanje, kdaj se stranka izseli iz hiše in kam se preseli, ker po veljavni stanovanjski uredbi nima nihče pravice samovoljno razpolagati s izpraznjenim stanovanjem, temveč bo de z njim razpolagala v zmišlu uredbe stanovanjske oblasti. Prestopki se kaznujejo z denarno globo do 50.000 kron, obozno z zaporom do 6 mesecev. Razen tega se bo odredila prisilna izselitev samovoljno naseljene stranke.

— Akademska omladina mesta Kranja in okolice je ustanovila na svoji

ustanovni skupščini dne 19. t. m. nepolitično društvo »Akademski krožek«, ki si stavi kot eno glavnih nalog, da zainteresira vse sloje za kulturna vprašanja. Društvo bo prirejalo v Kranju in okolici poljudno-znanstvena predavanja. Otvoritveno predavanje se vrši v četrtek, dne 22. t. m. ob 20. v prostorih »Narodne Čitalnice« v Kranju. Predava univ. prof. g. dr. K. Ozvald: O osnovnih načelih ljudskega izobraževanja. Vabljeno vse občinstvo. Vstop prost.

— V Kranju je umrl danes zjutraj g. dr. Vladimir Štempihar v starosti 71 let. Pokojnik je bil več let obč. svetnik in načelnik krajnega šolskega sveta ter vnet narodnjak. Bil je tudi zvest sotrudnik »Slov. Naroda« pod Jurčičevim uredništvom. Njegovi rodbini naše iskreno sožalje.

— Smrtna kosa. Umrl je v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 19 znani krznar in trgovec s kožuhovino g. Hlagon W a n e k. Pogreb bo v petek ob 2. popoldne. Bodi mu blag spomin!

— Skrb za vodo imajo ne le v Ljubljani, nego tudi v Zagrebu. Zagrebški magistrat roti občinstvo, naj štedi z vodo, ker je Sava 123 cm pod normalom in je zemlja poldrugi meter globoko izsušena. Zadnje padavine so namočile zemljo jedva za 10 do 15 cm. Če ne bo kmalu dežja, smo na jugu v nevarnosti, da nam začne zmanjkovati vode.

— Detemoriška. V Dravljah je neka dekla povila nezakonsko dete, je zadavila in je v cunjah skrila pod postelj, da bi je kasneje pokopala. A otroka so našli in morilko aretirali. Odvedli so jo v zapore v Ljubljano ter hkratu prinesli dete na obdukcijo.

— Prijet tatinski glavar. Glavni glavar tatinske družbe, ki je poskušala vlomiti v Mencingerjevo trgovino na Martinovi cesti, je bil včeraj v Skofljaki prijat. Kriminalna organa ljubljanskega policijskega ravnateljstva Hauptman in Kimovec sta ga izsledila in prišla v trenutku, ko je odhajal od svoje ljubice. Je to vlomilec Vinko Roš rodom iz Kranja.

— Tatvina. Neznani človek je trgovki Anici Ložan na Starem trgu odnesel 8 parov čevljev v skupni vrednosti 7700 K. Hlapec pri mesarju Marčanu pa je na klavnicni naložil 12 koz, da jih odpelje v Pollakovo tovarno. Med vožnjo je na neznan način izgnila 2000 K vredna koža.

— Najlepše knjige slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, italijanske, francoske in angleške izposoja vsak delavnik od 5. do pol 8. zvečer šentjakobska napredna knjižnica. Vožarski pot, koncem Florijanske ulice, električno postajališče. V soboto 24. decembra knjižnica ne posluje.

— Lepo božično darilo! Idealni oče, ženin in sonrog se zamore svoji dragi najbolj prikupiti, ako ji kot božično darilo kupi pri tvrdki M. Podkrajšek. Jurčičev trg, nasproti tvrčke Leskovec in Meden, kak krasni izdelek vezene perila, katera tvrčka ima samozalogo za Ljubljano prve jugoslovenske tovarne vezene in perila »Dope« na Bledu, katera izdeluje vsakovrstno žensko, otročje telesno — namizno ter posteljno perilo od najpreprostejših do najfinejših izdelave. Dalje izdeluje tovarna vsakovrstne vezane zavese in pregrinjala za postelje iz finih švicarskih tkanin. Tvrčka M. Podkrajšek sprejema brezplačno naročila in tudi preskrbi proračune za popolno nevestine opreme od priproste do najfinejših izdelave po brezkonkurenčnih cenah. — Želimo, da se občinstvo poslužuje pri nakupu omenjenih potrebščin teh naših pristnih narodnih podjetij (9217)

— Inzerate za božično obširno številko »Slov. Naroda« sprejemamo do petka zvečer.

— »Vesna«. Najprimernejše božično darilo našemu ženstvu je prvi letnik »Vesne«. Posegajte hitro po njem! Upravištvu »Vesne« je Miklošičeva c. 16.

— Zgubila se je črna torbica od Selenbuigove ulice čez Zvezdo do Mestnega trga. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi Mestni trg 13, III. pri g. Kovarču.

Društvena vesti.

— Občeslovensko obrtno društvo v Celju sklicuje dne 26. t. m. dopoldne ob 9. v veliko dvorano hotela »Balkan« redni društveni letni občni zbor, na katerem so tudi tile referati: Socialna zakonodaja z ozirom na malo obrt. (Poroča minister dr. Kukovec). Obrtnik in prometni davek. (Poljudno predavanje fin. tajnika Josipa Mosečiča.) Celjsko okrožje v vprašanju razdelitve Slovenije v oblasti. (Poroča dr. Anton Božič.)

— Kolo jugosloven. sester priredi 2. januarja v dvorani Mestnega doma božičnico. V to svrhu so prispevali: velik češki prijatelj 1000 K. g. Albin Smerkol 1000 K., neimenovan 1000 K., knezoškof 400 K., ga. Ant. Milavec 40 K., gospa iz Kamnika 30 K. — Tvrčka Glaserman l. dr. 1 kos blaga poleg 10% popusta pri nakupu blaga. V tvrdki Eger, Korendan, Šerbec in Zargi sukanece in razne gumbe. Prasniki, Česko in Til pa šolske potrebščine. Vsem darovalcem, ki znajo ceniti delo našega Kola natekrenejša zahvala!

Najnovejša poročila.

NARODNA SKUPŠČINA.

Izročitev Radliča sodišču.

— Beograd, 21. decembra. (Izv.)

Včerašnja plenarna seja narodne skupščine je bila zelo kratka. V pričakovanju, da se vlada sestavi in izvrši nje imenovanje, je predsednik g. dr. Ivan Ribar odlagal z otvoritvijo do 17.40, čeprav je bila sklicana na 16. uro. Na dnevnem redu so bila poročila verifikacijskega odbora kakor tudi poročila imunitetnega odseka. Tajnik Sahib Alić je prečital številna poročila imunitetnega odseka glede izročitve nekaterih poslancev sodišču, med drugimi tudi poslanca Radliča. Tajnik je dalje prečital tudi poročilo o podalšanju provizorične trgovinske pogodbe z Avstrijo, ki je bila sklenjena 20. junija lanske leto. Ker vlada še ni bila sestavljena, je predsednik zaključil sejo ob 18.30. Seja se danes ob 4. nadaljuje z dnevnim redom: proračunske dvanajstine za mesec januar, februarja in marec 1922.

ČESKOSLOVASKO - AVSTRIJSKI SPORAZUM.

— Dunaj, 21. dec. (Izvirn) O

politični pogodbi, katero je 16. decembra sklenila avstrijska republika s Češkoslovaško in katere vsebino je predložil zvezni kancelar Ir. Schober odseku za zunanje stvari, razpravlja današnje dunajsko časopisje z veliko rezervno. Dunajski listi so v splošnem sprejeli to pogodbo v malo prijaznem tonu. Klerikalna »Reichspost« ostro kritizira pogod-

bo. »Neue Freie Presse« naglašja točko glede svobodne trgovine, »Arbeiter-Zeitung« pa poudarja točko pogodbe, da obe državi ne bosta trpeli nobene politične in vojaške organizacije, ki bi bila naperjena proti obstoju ene ali druge države. Velenška »Deutsche Tageszeitung« pa naravnost odklanja pogodbo in zagovarja priklonitev Avstrije Nemčiji.

ANGLESKO - FRANCOŠKO - NEMŠKI SPORAZUM?

— London, 20. decembra. Pogovori med Lloyd Geomom in Briandom o splošnem položaju, katerim bodo sledili pogovori v glavnem o nemških reparacijah, so se pričeli včeraj. Dve uri sta se pogovarjala. Najprevo so v razpravi gospodarska vprašanja, potem pridejo na vrsto politična. V londonskih političnih krogih se širijo vesti, da je Lloyd George naklonjen izbrisu vseh dolgov, ki jih imajo zavezniki pri Angleški, ali pod pogojem, da se reparacije, ki jih dolguje Nemčija zaveznikom, znižajo za enako svoto. O vprašanju jamstva, katero se ima dati Franciji proti možnosti napada s strani Nemčije, se bo razpravljalo v kratkem. Govori se, da hoče Lloyd George doseči sporazum med Anglijo, Francijo in Nemčijo. Na podlagi sporazuma bi se Anglija obvezala, da nastopi proti državam, ki bi motile mir v Škodo drugih narodov. V slučaju nemškega napada na Francijo bi Anglija nastopila z intervencijo proti Nemčiji, v slučaju francoskega napada bi intervenirala v prilog Nemčije. Anglija v sedanjem položaju gotovo nima namena, napasti koga, zato se sodi, da bo mogla gotovo pol stoletja voditi mirovno politiko v Evropi.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

D r a m a.

Sreda, 21. dec.: Roza Berndova. A. Četrtek, 22. dec.: Revizor. Izven. Petek, 23. dec.: Zaprt. Sobota, 24. dec.: Zaprt. Nedelja, 25. dec.: Komodija zmešnjav. Popoldne ob 8. Izven. Nedelja, 26. dec.: Peterčkove poslednje sanje. Zvečer ob 8. Izven. Ponedeljek, 27. dec.: Peterčkove poslednje sanje. Popoldne ob 3. Izven. Ponedeljek, 28. dec.: Revizor. Izven. Torek, 29. dec.: Zaprt.

O p e r a.

Sreda, 21. dec.: Boheme. D. Četrtek, 22. dec.: Carmen. C. Petek, 23. dec.: Zaprt. Sobota, 24. dec.: Zaprt. Nedelja, 25. dec.: Werther. Izven. Ponedeljek, 26. dec.: Prodana nevesta. Izven.

— Kralj na Betajnovi. Oblet-

nico Cankarjeve smrti je Šentjakobski gledališki oder proslavil na najdostojnejši način. Spominu največjega slovenskega dramatika je posvetil tri večere. Po krasno uspelem Cankarjevem večeru dne 11. decembra je dramatski odsek spravil na oder dne 17. in 18. t. m. »Kralja na Betajnovi«. Ansambli, ki ga premore skromni oder, je bil popolnoma na svojem mestu in naravnost čuditi se moramo, da je mogoče pri podajanju težkih Cankarjevih del ustvariti okusu našega občinstva nekaj primernega. Šentjakobski okraj in njegovo občinstvo stremi za napredkom, je željno kulture, vsled česar je samo po sebi umevno, da si želi duševnega razvedrila, ki ga iz nižin vsakdanjega življenja povede v višje sfere. Vprizoritve drame je stala na višku umetnosti. V težavni vlogi kantorja je g. Gnidovec pokazal vse svoje igralske vrline. Nedosežen je bil v drugem dejanju v dialogu z Mak-som g. Švajgerjem, ki je bil v maski in igri dovršen. Dijalog sta izvedla mojstrski. Župnik g. K. se je povsem vtopil v svojo vlogo v Cankarjevem duhu in podal originalen tip v govoricami in z gestikulacijo. V mali a markantni vlogi Krneca se je odlikoval g. Slavko Ravnikar. G. Kit je v vlogi Bernota pokazal vse svoje zmožnosti, ki jih ustvari le vstrajnost in agilnost. Izmed damskih moči nam je pred vsem omeniti Franco gđ. Slavko Markičevo, ki je povsem doumela Cankarjevo dušo. Nina, gđna Petričeva se je popolnoma zvela v vlogo bolehnne in sanjave pod pritiskom svojega strica trpeče deklice. Da bi bila izsolana, bi se lahko merila z vsako umetnico, kajti s tem, kar je storila brez bole, je pokazala velike zmožnosti za dram. umetnost. Gđ. Martelančeva je v epizodni vlogi pogodila tip nesrečne delavčeve žene, istotako je Ana gđ. Piščančeva rešila svojo vlogo prav dobro, zlasti v drugem dejanju kot trpeča za svojo dečo se boječa mati. Tudi druge vloge so bile prav dobro razdeljene in je šentjakobskemu dramatskemu odseku le čestitati, da ima toliko dobrih razpoložljivih močij. — Predstava je bila oboje-kratki razprodana, dokaz, kako si je šentjakobski gledališki oder znal v teku par mesecev najti pot v občinstvo, ki vedno napolnjuje njegove prostore.

— Slovenskim obliknožim umetni-

kom v pojasnilo. Na lanskem zborovanju slovenskih obl. umetnikov izvoljeni delegati so prišli po zadnjem sestanku z zastopnikoma hrvatskih umetnikov do spoznanja, da je mogoče ustanoviti skupno udruženje jugoslov. obliknožim umetnikov samo na temelju lokalnih organizacij v kulturnih centrih. Zato so predložili po hrvatskem vzorcu sestavljena pravila politični oblasti ter so sklicali 23. novembra 1921 ustanovni občni zbor udruženja za Slovenijo. Pri sklepanju o vprašanju, katerim umetnikom naj se pošlje poziv na ustanovni občni zbor je obveljal princip, naj se pozovejo na ta občni zbor samo oni slovenski umetniki, katerih umetniško delovanje je dovolj znano vsem delegatom, da morejo z gotovostjo pričakovati njih definitivno sprejete v udruženje. Tako se je zgodilo da je od 98 umetnikov, katerih imena so bila delegatom na razpolago, bilo pozvano na ustanovni občni zbor le 28 umetnikov. Od teh se jih je osebn ali pismeno odzvalo vabilu le 19. Občni zbor je sklenil, naj se ti smatrajo za prve člane, za vse ostale umetnike pa naj velja odsek § 4. društvenih pravil, ki določa, da odbor sprejema ozir. odklanja nove člane. Opisani način začetka umetniške organizacije bi utegnil osupniti te onega, ki meri to organizacijo po merilu drugih stanovskih organizacij. Kdor pa ve kako težko je potegniti mejo med onimi osebam, katere izvršujejo sicer umetniški poklic, a niso umetniki in med umetniki, bo gotovo odobraval, da se je postavilo na čelo udruženju več priznanih umetnikov, katerih avtoriteta je garancija za to, da bo imenovano udruženje zares udruženje umetnikov. Spričevala in drugi uradni akti ne morajo biti za društvo umetnikov merodajni. Nešteto je slučajev, ki dokazujejo, da je edino merilo za umetnikovo sposobnost njegovo delovanje ne pa njegovo šolanje. Kakor je razvidno iz gori navedenega je vsakemu umetniku dana možnost, da se prijavi kot član udruženja. Odbor bo vsako prijavo vestno rešil. Prosimo vsakoga, kdor misli, da se mu godi krivica, naj se pritoži odboru ali naj uporabi kot forum svojih pritožb sledeči občni zbor. Menimo pa, da slovenski umetnosti ne bo koristil, kdor bo skušal svojeti razdor med umetnike. Odbor strokovnega udruženja jugoslov. obliknožim umetnikov v področju Slovenije v Ljubljani. R. Jakopič, predsednik.

— Shakespeare: Troilus in Kressida. Jaroslav Kvapil je uprizoril 16. dec. že dvajseto Shakespeareovo dramo. Troilus, najmlajši sin Priama in Kressida, hči vedaževalca Kahlhasa, se ljubita med obleganjem Troje: drama ima 24 izprememb, ki jih je Kvapil skrčil na 15 v treh aktih. Vinogradsko gledišče je poskrbelo za lepe dekoracije in kostime. Shakespeare je zajel dramo iz Chaucerjeve pesnitve.

Borze.

— Zagreb, 21. dec. Zaključek devize: Pariz 21,20; Curih 51,10--51,25; London 1110; Berlin 150--155; Dunaj 4,25--4,50; Praga 345--347; Italija 12--12,05; dolar 25,50--26,0; Budimpešta 42,50. — Valute: Nap. 930; Berlin 156; Trst 12; Bukarešt 205; dolar 257,25 — 258.

— Zürich, 20. dec. Tečaj: Zagreb 2.--; Dunaj 0,19; Budimpešta 0,75; Berlin 2,949; Praga 6,35; Milano 23,549; Paris 41,549; London 21,599; Newyork 5,14.

Dopisi.

Iz Dolnje Lendave. V številki 273. »Slovenskega Naroda« z dne 4. decembra 1921 je neki gospod poslal dopis, v katerem piše med drugim sledeče: V Dolnji Lendavi obstoja »Čitalnica« in »Sokole«. Prvo društvo je postavilo oder, na katerem se vrše predstave, drugo je našlo lokal za telovadbo. Prišli so pred kratkim časom v našo družbo tudi nekateri mladi gospodje, kateri hočejo v svoji nepremišljenosti vse naenkrat preobrniti, dasi ne poznajo razmer, najmanj pa posledice svojega prenaplajenega početja. Prišlo je celo tako daleč, da so ti gospodje sestavili in odposlali na jako visoko mesto vlogo, v kateri, po naših zanesljivih informacijah, izjavljajo, da je znaten del tukajšnjega uradništva narodno nezaveden. Žalibog bo imel ta nepremišljeni korak to slabo posledico, da bo razbita doseđanja lepa sloga, pri čemer bodo največ trpele narodne prireditve, dobiček bodo imeli Madžari in klerikalci. Njih žalostna zasluga je, ako bo narodna stvar zaradi njih početja trpela. V imenu »Dramatičnega odseka Narodne Čitalnice« odgovarjam sledeče: Res, da obstoja tu »Sokole« in »Narodna Čitalnica«, katere člani so vsi oni, ki so pri dramatičnem odseku. Da imamo oder, se imamo v prvi vrsti zahvaliti bivšemu ravnatelju državne meščanske šole, kajti on se je za oder največ trudil. Gospod dopisnik bi moral, če je pravičen, tudi povedati, da, dokler niso prišli ti mladi gospodje v Lendavo, se v teku dveh let ni nič napravilo, kakor dva plesa v družbi z madžarskimi trgovci in en zabaven večer s petjem. Greh, ki so ga napravili mladi gospodje, ki delajo po dopisnikovem mnenju razdor, je ta: 1. Da so nekatero gospode, najbrž dopisnika samega, zdramili iz sladkega spanja, ki so ga uživali dve dolgi leti. 2. Da so ti mladi gospodje zbrali okoli sebe delavne ljudi, s katerimi so ustanovili dramatični odsek. Odsek je priredil v teku dveh mesecev pet dramatičnih predstav, ki so dobro uspeli. 3. Tretji greh je ta, da ti mladi gospodje niso pričeli prosvetnega in propagandnega dela v gostilni, kakor je bila do sedaj navada, ampak stopili so pred javnost z delom, in to na odru. 4. Navezali so mladino nase in tudi nekatero domačino pripravili do tega, da pridno posočajo predstave. 5. Da smo poslali visoki osebni prošnjo, s katero, vsaj upam, smo rešili eksistenco zelo pridnega delavca na narodnem polju, nismo pa očitali tukajšnjemu uradništvu narodne nezavednosti, kakor trdi dopisnik. Torej vidite, to so naši grehi, ki smo jih zagrešili. Izpovedal sem se jih, da ve vsa javnost, kako narodnost trpi tu zaradi nas. Vprašam Vas, ali bo imelo to naše delo žalostne posledice? Nesloze ne delamo mi, ampak Vi, ker ste premalenkostni in zagrizeni strankarji. Zagotavljam Vam, da bomo, mi mladi gospodje, tudi v naprej hodili po naši začrtani poti, brez ozira na Vas, če tudi nas prezirate in bojkotirate naše prireditve. Ne bomo po starem vzorcu širili prosvete v raznih lokalih, ampak vzgajali bomo mladino v jugoslovenskem in veslovenskem duhu, prirejali predstave, ker vemo, da smo na pravi poti. Od Vas pa ne zahtevamo nič drugega, kakor to, da nas pustite delati za našo bodočo in va-

lika Jugoslavijo, ker nismo prišli v Prekmurje zato, da bi gojili in podpirali Vašo osebno, brezplodno politiko. Ker pa nimam navade, se skrivati za urodnikovim hrbotom, se podpisujem s polnim imenom. Josip Birska, predsednik »Dramatičnega odseka«.

— Pritožba iz Ribnice. Ugleđen ribniški tržan je nam poslal to-le pritožbo na višji šolski svet: Ribniška meščanska šola nima do danes prvega razreda. Preteklo je prvo četrtletje, bliža se božič, nad 40 otrok pa čaka nestrpno že tri mesece, da vstopijo v šolo, v katero se je zapisali. Dalje ne moremo molčati. Ali naj šola propade? Te ga ne dovolimo. Za danes samo pozivamo merodajne šolske oblasti, da ukrenejo nemudoma vse, da bo mogoče pouk v prvem vnovič dovoljenem razredu, ki je takoj pod streho, samo ako krajevni činitelji hočejo. Ako pa ne gre zlepa, naj uveljavi višja šolska oblast brezobzirno svoj vpliv, da se bodo izdani ukazi tudi točno izvrševali. Anarhije se ne sme trpeti. Ukinjeni razred, ki je bil zopet dovoljen, naj se takoj odpre.

Turistika in sport.

— Sportni klub »Primorje« naznanja, da se bo vršil klubov redni občni zbor dne 6. januarja 1922. Kraj se določi in naznani pravčasno. — Tajnik.

— Svetovni šahovski mojster univ. prof. dr. Milan Vidmar priredi v petek dne 23. t. m. točno ob 8. zvečer svoje običajno vsakoletno šahovsko simulano produkcijo v steklenem paviljonu kavarnave Evrope. Vse šahiste, ki naj po možnosti prineso seboj svoje šahovske deske in figure, vabi k čim najštevilnišji udeležbi k tej, za Ljubljano gotovo velepomembni posebnosti. Ljubljanski šah. klub. Kibicki, ki pa naj se v interesu teko igralcev, kakor mojstra, vzdržujejo vsakršnega govorenja in šepetanja, dobrodošli.

Izpred sodišča.

— Osumljen boljševištvu. Dne 8. oktobra se je pred dekliškim zavodom »Vesnac« v Mariboru sprehajal mladi trgovec Rudolf Smole. Zaljubil se je bil v neko gojenko tega zavoda, pa tako platonično, da ni niti vedel njenega sledkega imena. Ko mladi mož tako koraka gori in doli, se je nekdo nanj obrnila pozornost vojak, ki je bil pridlen straži, katere ima lahko nalogo čuvati člana razmejivne komisije, ki je nastanjena pod isto streho kakor »Vesnac«. Zavod je imel radi tega nesrečnega slušaja še mnogo nepriklj, ampak ostale je vse pri starem. Kaplar Radomir Baltazarovič se je zanimal za mladega gospoda, ker je le predolgo hodil pred zavodom. Prišla sta v razgovor, ki je postal usodepoln za mladega deštilca. Smole namreč komaj lo mi slovenščino in se je le težko sporazumel z vojakom. Razgovor se je opletal okoli vojaških in celo visoko državnih zadev, o boljševikih, o novi vojski, ki jo imamo pričakovati od zveze Rusije, Avstrije in nemčije na račun male entente. Govorilo se je tudi o življenju v Gradcu, kjer je tovarna za orožje in se mnogo zaslužil. Tekom razgovora je Baltazarovič poklical še tovariša Kranjčeviča, katerega je opozoril, da ima tu pred seboj — nevarnega boljševika, ki ga je nagovarjal, naj pusti vojaščino in naj gre raje v Gradec, kjer bo več zaslužil. On, Smole mu da za pot 200 dinarjev kar pomeni za Gradec za premoženje. Konec je bil ta, da sta vojaka zgrabila »boljševikac« Smoleta in ga odvedla na stražnico. Sum je padel tem težje na Smoletu, ker se ni mogel izkazati na katero gojenk bi bil takal. Cela zadeva se je javila generalu Pliveliču, ki je napravil proti Smoletu ovadbo radi boljševiškega podkupavanja vojakov. V petek se je vr-

šila pred kazenskim senatom glavna razprava. Smole vztraja, da ga je pred stražo razmejivne komisije gnalo edino hrepenenje po znani neznaniki, katere ime je med tem že ugotovil in sicer je srečal nesrečni ime Imed Treben. Ne on vojak, temveč vojak je njega spraval v razgovor in ker on slabo razume srbsčino, sta ga oba vojaka morala napačno razumeti. Zgovornik dr. Has opozarja senat, da je Smole rodom Slovenec iz Radvajna da so ga nemški učitelji že v šoli preganjali kot »vindišerjac«, da je bil že kot deček član klerikalne mladinske organizacije, da je ob prevratu demonstriral za generala Maistra, da so ga ugledni trgovci kot n. pr. Vilko Welxel pri zadnjih volitvah prabilili za demokratsko stranko in da tudi policija na more trditi, da bi se bil Smole kdaj pečal z boljševiško propagando. Ker se je tudi senatu kljub pričevanju obeh vojakov zdelo čudno, da bi bil Smole zmožen takega zločina, se je razprava preložila v svrbo po zagovorništvu stavljenih predlogov.

Mariborska porota.

— Dva uboja. Matija Mar iz Trnovca je obtožen, da je dne 22. oktobra z motiko udaril Franceta Rolta iz Rumancv. Eden udarcev je bil težka telesna poškodba, drugi na čelo pa je povzročil smrt tokom 14 dni. Njegov zagovor na silbran so porotniki odklonili in potrdili vprašanje na uboj. Obsojen je bil samo na 15 mesecev težke ječe s posebnim ozirom, da mu je umrl pred smrtjo vse odpuštil. — Drugi slučaj: Sebastian Zagorenski, rodom Hrvat bivaloč v Brezovi Gori je živel radi nesrečne meje v prepripi z Jakobom Ciglarjem. Dan pred nesrečnim izidom je Ciglar svojega nasprotnika vrgel ob tla. To je Zagorenskega tako razčutilo, da se je zagozil, da »naj bo ferdaman, če ne bo imel kmalu v rokah Ciglarjevih črev.« Pri prepripi je naslednjega dne 30. avgusta je Zagorenski svojo grozljivo res izvršil. Glavna obtožba mu je priznana obtožba radi umora, zato pa predlagala strogo kazni radi zverinskega nastopa pri uboju. Obsojen je bil na 7 let težke ječe.

— Rodbinska tragedija iz Haloz. Ana Smigovc iz Gradšca je bila moškemu zelo naklonjena že v zgodnji mladosti. Sad te ljubezni je bil nezakonski sin Janez Kranjc. Ko ji je mož umrl, je pričela, dasi stara nad 50 let, javno ljubavno razmerje z nekim mlajšim moškim, ki je le šekular, da se polasti njenega posestva. To nezdravo razmerje je dalo povod do prepripi med materjo in sinom, ki se je iz vojne vrnil ze' o bolchen na živčevju. Ko je dne 5. julija mati nesla svojemu ljubimcu v koso vse polno dobrih reči, je sin nastopil proti temu, kar je mater tako razburilo, da mu je zagrozila s sekuro. Ko se je vrnila od ljubimca, se je prepripi obnovil od materine strani v tako ozusni obliki, da je sin zagrabil za sekuro ter udaril mater po glavi. Nesrečna mati je kmalu nato umrla v puški bolnici. Tako je prišel madi Janez Kranjc kot ubilalec svoje matere pred porotno klop. Ne taji svojega dejanja, zagovarja se pa na dolgotrajne duševne muke vsled materinega življenja, na oslabele svojih živcev vsled grozot vojne in na razburljivost zadnjih materinih prizorov, pri katerih se mu je popolnoma zmešalo. To duševno zmedenost in neodgovornost za posledice dejanja potrjuje tudi zdravniški izvedenec. Radi izostalega drugega izvedenca se je morala razprava preložiti do prihodnjega zasedanja. Kranjc pa je moral v preiskovalni zapor.

Raznoterosti.

• Usmrčeni morlici prostitutk. V Aleksandriji so usmrčili dva domačina in njihovo ženi, ker so meseca novembra lani umorili in oropali 17 prostitutk.

• Bno danes. V »Nar. Listih« praških je napisal Jedlička - Brodsky današnje Brno. Mesto je postalo čisto, a po glavnih ulicah in cestah je še mnogo češko - nemških in nemško - čeških napisov; vidijo pa se tudi le nemške deske z napisi. Ulična imena so le če-

ška, v čestni železnici pa so govori še večinoma nemško, ker je tako še stara navada. Tudi češko občinstvo še vedno rado nemčuje, ker je tako navajeno iz prejšnje dobe. Baje tudi Praga z nemščino še ni povsem pomečila, ker je pač navada težekna srcaja.

• Moda s kožuhovino. Praska »Nar. Politika« piše: Kožuhovina je še vedno draga, zelo draga, strašno draga. Ali to nikakor ne ovira, da bi je ne predpisovala moda. Na zimskih modelih za ulico, bodisi na plaščih bodisi na kostimih je vidimo toliko, kakor bi bila brez cene. Nosijo se kožuhovine vseh vrst, toda največ domači zajec (kunc) — zalec prekrščen z najrazličnejšimi imeni in prebarvan na vsemožne barve, z dlako nepristrizeno in pristrizeno, kakor srce želi. Krznarji znajo iz kunca narediti črni krahodkati seal, sivo bobrovino, belj krahodlin in tako dalje. Toda nosi se kuncovina tudi naravna, dolgodlaka, v barvah živih kuncv. Zlasti na dekliške obleke našivajo to čestilno vrsto krzna. Zlasti so letos modni kostimi in plašči iz velura staupe« (izgov. top) barve. Taupe pomeni Francozom krta. Torej je tudi želo priljubljeno krzno krta, a tudi druge sivkaste boje. Ali Parizu se je prikupila tudi ovčina. Hsto navadna, kakor jo nosijo Slovaki, Hrvatje in Srbi za podlogo kožuhov. Elegančne dame mnogo let ovčine niti za podlogo niso marale, zdaj pa jo nosijo najmodnejše Parizanke prišito kot nakit plaščev; največ jo nosijo pobarvano sivo ali belo. Iz dolgočasih kožuhovin se nosijo največ hlice vseh barv, k črnim zlasti polarna bela hlica. Zopet se je pojavil trpežni skunks zlasti na črnih ali temnosivih zametovih ali na črnih svetilkačih se svetilnih plaščih. Mnogo se uporablja bobrovina in njene imitacije. Delajo iz nje kar cele plašče ali pa kot nakit črnih zametovih ali plišovih plaščev. Barva nogavc in obutev mora biti ista, tako da hodi elegantna dama od glave do pet siva, rjava ali črna. Bce so priproste, brez nakita; mufi imajo obliko sedevca, a ne preveč veliki. Ovrtašiči žaketov in plaščev se nosijo odbrto ali zapete okoli vratu, zadaj so ravni in segajo preko ramen. Mesto mufa se nosijo tudi manšete iz krzna, a roke se vitkalo križem v podšita rokava. Krzno tvori včasih tudi bordure okoli in okoli krta, ob robu žaketov ali le sem in tla. Moderni canes (kepi) za večerne zabave iz svetlih svetilnih blagov so okrašeni z vodoravnimi programi kuncvine.

Darila.

Upravi našega lista so poslali:

Za Boris Mirana - Jos. Stritarja v Aspangu za božičnico: g. J. Mudrovčič, Novi Vinodol, 60 K in g. Z. Guštinova iz Metlike 30 K. Skupaj 90 kron.

Za »Slepega starčka« Dagarina v Hotiču: g. Zupancič, učitelj v Hotiču, 20 kron. — Srčna hvala!

— Darila za sipe. Gospa Krista Jelenc, inženjerjeva soproga, je podarila slepemu gojencu citre, za kar ji izrekamo najtoplejšo zahvalo.

— Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabral g. Zvonimir Korošec v veseli družbi pri kolihni pri g. Ant. Debelaku v Topolah pri Rog. Slatini 148 K. — Gosp. A. Vode, nadučitelj v Rudniku je daroval 40 K, kot Miklavžev dar C. M. otrokom. — Vsem darovalcem iskrena hvala!

— Za Jugoslovensko Matice nabrali fantje iz Desenc. fara Sv. Urban 200 K. Uradništvo deželne komisije za agrarske operacije in poverjenišva za kmetištvo v Ljubljani mesto venca pok. viš. agrarnostavbenemu svetniku inž. Jos. Pelku 1120 kron. Ivan Gregor, Gorenja vas 40 K. Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj 260 K. Šolsko vodstvo Sv. Barbara v Halozah zbirko učiteljev, uradnikov in drugih 320 K. Kolinska tovarna v Ljubljani 1500 K. Dr. Hacin iz neke kazenske poravnave 1000 K. III. b razred ljudske šole na Bledu 40 K. Iskrena hvala! Posnemajte!

— Za Jugoslovensko Matice so darovali rodoljubi na Rakeku o priliki godovanja g. Klemenčiča 6.224 K in 10 lir. Zvonka Drašler nabrala na svatbi g. Modrišana 126 K 40 v. Društvo jug. ment. tkad. Slo-ga v Pribramu 100 K. Iskrena hvala! Posnemajte!

— Za rusko deca. Na sestanku pragovnih mojstrov se je nabral znesek 120 kpon za rusko deca.

— Za Jugoslovensko Matice se je nabralo kot nadomestilo za izostali plesni venček dne 3. decembra pri Kramarju v Logatecu 110 D in 50 lir pripovka od g. Brankota. Iskrena hvala! Posnemajte!

Slepe vojake: Gosp. A. Tavčar K 100.— mesto cvetja na grob svoji svakinji g. Mariji Tavčar. Srčna hvala!

• Ubogo rusko deca: g. Iva Kobalova, ravnateljica gospodinjake šole »Mladika« v Ptuj, pošilja na poziv g. pokrajinskega namestnika v »Slov. Narod« v imenu svojih učenk 400 kron.

• Jugoslovensko Matice: g. Mio Grobleček, trgovec v Bohinjski Bistrici, 420 K, ki jih je nabral njegov sin Mijo v veseli družbi v gostilni Grobleček. — Srčna hvala!

Ciril - Metodovo družbo: g. Lojze Bizjak iz Rogateca 200 K za 1 kumen s pristavkom: »To v vednost in posnemanje vsem onim, ki so se oziroma bi se bili radi udeležili fantovščine Lojzeta Bukovca na Vel. Loki pri Trebnjem, ter onim, ki so bili na fantovščini Jožeta Velikanja v Rogatecu; Neimenovani iz Skoplja 200 K mesto cvetja na grob prerab umrle prijateljice g. Micike Preskerjeve; ga. Završanova 400 K, ki jih je nabrala pri gosp. sosedinjah v hiši mesto cvetja na grob umrle ge. Hrehoričeve, g. Edo Delak iz Osjeka 400 K. Skupno 1200 K.

• Oslepele vojake (Zavod za slepe): Neimenovani darovali pri rešitvi ene smešnice (kdor pa nima noveca) 240 K in Julija Storoja & Loni Roštorjarjeva 200 K mesto venca in v spomin pokojnega g. Fran Anžiča. Skupaj 440 K.

Dijaško kuhinjo »Domovina«: g. Ubald pl. Trukoczy 400 kron.

Otroško bolnišnico: g. Ub. pl. Trukoczy 400 K.

Oslepele vojake (Društvo slepih v Ljubljani): g. Ub. pl. Trukoczy 400 K.

Ubogo družino Kromar (Sokol Cromelji): gg. Zois - Vilhar za Kromarjeve otroke 60 K in gostilna Rihar v Gor. Logatecu 184 K. zbirko veselo družbe v omenjeni gostilni. Skupaj 244 kron.

Stavbni sklad Sakoča I.: g. Edo Dalak iz Osjeka 320 kron.

Jos. Stritarja v Aspangu: Nameščenec Mestne hranilnice ljubljanske 450 kron.

Podruž. Jugoslov. Matice na Rakeku: g. Andrej Zuljan iz Rakeka 120 K ob priliki neke kupčije z gospo Janežič. — Srčna hvala!

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Naj je Elsalinid — to se zna! Lekarnar Feller — Stobica.

Pred ogledalom more vsakdo vsaki dan opaziti kako se lenše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova »Elsa« pomada za lica, Fellerova »Elsa« Tanočina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj z poštnino 52 kron), Fellerova »Elsa« liliijino mlečno milo, najboljše »milo lepote« 4 kos, poštnine prosto 98 kron, Eugen V. Feller, Stubica donja Elsaltrg št. 238, Hrvaško.

Glavni urednik: Rasto Pustoslemšek. Odgovorni urednik: Ivan Podržaj.

Slike z naše revijere

Cena 3 dinarje.

Dobiva se v Narodni knjigarni.

Proda se
nov kratak meški kožuh in novi meški čevlji št. 42. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9226

Mesečno sobo
išče uradnik. Ponudbe pod »Soba 9232« na pravo Slov. Naroda. 9237

Proda se hiša
v dobrem stanju s sadnim vrtom v Vračah pri Sv. Filipu na Sp. Štajerskem. Pismene ponudbe na K Podkrajsetu, Dunajska cesta 71. 924

Gospodična 9238
s čedno pisavo, ki zna dobro šivati in se razume na druga gospodinska opravila, želi primerno službo, najraje sam; za dnevne ure. Ponudbe pod »Dovzetna 9238« na pravo Slov. Nar.

Kdor me reši
črtnin ke bede, ga prosim posojila 3000 kron do meseca maja s 6odst. obresti. Ponudbe pod »Hvaležnost 9241« na pravo Slov. Naroda. 9241

Petrolejske vrče
kupijo v vsaki množini. Plačamo za- bolj v 2 dnevih vrčema po 80 K, postavno poljubna postaja v Sloveni i. Hrovat & Komp., Ljubljana, Vegova ulica 6.

Mizni štedilnik
iz pločevine se čeno proda. Ogleda se v Mostah 1 rri Ljubljani. 9204

Gostilno
kupljen na prometnem kraju, najraje v Ljubljani ali okolici. Ponudbe d. 10. jan 1922 pod »Gostilna 9229« na upravnishvo Slov. Naroda. 9229

Jšče se družabnik
s kapitalom 100.000 K. Predložil prvovrstni prodajalec. Ponudbe pod »Značaj 9144« na upravo Sl. Natoda. 9141

Pozor!
Proda se tridesetopna hiša v Ljubljani v sredini mesta, na prometnem kraju. L. kol i stanovanje kupcu »kolj na razpolgo. Posredovalec izključeni. Ponudbe pod »Sredina 9233 na upr. vo Slov. Naroda. 9233

Prodajalka
se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9196

Kontoristinja
zmožna slovenskega in nemškega jez. i. stenografije in strjenišja, se sprejme proti primerni plači. Moči z blagajniškim znanj. m. protežirane. Stanovanje prosto, kurjava in luč. Ponudbe najkasneje do 22. l. m. na Schenker & Co., Jese-nice. 9248

Iščem mesta natakarice
vešča slov. in nemškega jezika. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9216

Parni motor
s 4-8 HP. že rabljen, pa dobro ohranjen se kupi. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9245

Gostilničarji! Vino
vseh vrst si pred nakupom ogledje v povečani vinski trgovini (vrške J. J. J. J. Ljubljana, Stara pot (pri dež. bolnici) telefon 578. 0079

Zajčje kože
kupa je tovarna klobukov »šešir« d. d. v Škofiji Loki.

Lovska puška-dvocevka
se proda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9239

Bonačev beležni koledar
je izšel. Cena K 30.—. Prodaja se po Sloveniji in trgovinah s papirjem.

Akumulator
12 voltov, 60 amp. ur. se ugodno proda. Kolodvorska ulica 35, l. 9193

NA STANOVANJE bolj pri-prosto se s rejni gospod, ki posedu 10.000 kron. Eventualno d. bi iskal tudi domačo hrano. — Naslov pove upravnishvo Slovenskega Naroda. 9227

Potnik
dobro uveden v klobučarki stroki, se sprejme takoj pri večjem podjetju. Ponudbe pod »Zmožn et 30/9225« na upravnishvo Slovenskega Naroda. 9225

Knjigovodkinjo
starejše gospodično z dolgoletno prakvo v knjigovodstvu in je vezirana v vseh kontornih delih, sprejme leena trgovina na doželi. Stanovan e in vsa oskrba preskrbjena. Ponu be s pre-pisji izpiceval in zahteval naj se vpo-silijo pod »Knjigovodkinja 9236« na upravnishvo Slov. Naroda. 9236

Bencinski motor
Langen & Wolf
za 4 HP, dobro ohranjen, se zame-nja za srednje stružnico. Mo-tor se postavi prosto na vsa o postajo južne žeznice. Ponudbe pod »Motor — stružnica 9.40« na upravnishvo Slov. Naroda. 9240

Praktikanta
ki je dovršil z dobrim uspehom dvorazredno trg. šolo, sprejme večja leana družba v Ljubljani. Ponudbe ood »Praktikant 9235« na upravo Slov. Naroda. 9235

Stavbeni vodja
za železobetone in visoke stavbe želi premeniti službo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9247

Motor
na sesalni plin, 16-20 HP, kupljen. Ponudbe p. d. »Slatina 9223« na upravo Slov. Naroda. 923

Zaboje
v najboljšem stanju s celimi pokrivali, več 100, proda turška

THE REX CO.,
Ljubljana, Gradšče 10. 9234

Proda se
dobro ohranjen bel muš (vedomec, Eisvogel). Polzva se v trgovini Sv. J. koba nabrežja 7. 90.9

Deln. pivovarna Laško
sprejme knjigovodskega

Proda se
dobro ohranjen bel muš (vedomec, Eisvogel). Polzva se v trgovini Sv. J. koba nabrežja 7. 90.9

Proda se
dobro ohranjen bel muš (vedomec, Eisvogel). Polzva se v trgovini Sv. J. koba nabrežja 7. 90.9

Proda se
dobro ohranjen bel muš (vedomec, Eisvogel). Polzva se v trgovini Sv. J. koba nabrežja 7. 90.9

Proda se
dobro ohranjen bel muš (vedomec, Eisvogel). Polzva se v trgovini Sv. J. koba nabrežja 7. 90.9

Proda se
dobro ohranjen bel muš (vedomec, Eisvogel). Polzva se v trgovini Sv. J. koba nabrežja 7. 90.9

uradnika
z daljšo prakso. 9249

uradnika
z daljšo prakso. 9249

uradnika
z daljšo prakso. 9249

uradnika
z daljšo prakso. 9249

uradnika
z daljšo prakso. 9249

uradnika
z daljšo prakso. 9249

